Liaudies Balsas

VIENINTELIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS,
LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS.
IŠEINA SYKĮ Į SAVAITĘ

Prenumeratos Kaina:
Kanadoj ir Didžiojoj Britanijoj metams $3.00; pusei metų $1.50
Visur kitur metams $3.50; pusei metų $1.75.
Atskira kopija 6 centai

P. O. Station C., Box 1013, Toronto, Ontario, Canada.
ASMENIŠKAI KREIPKITĖS: 160 CLAREMONT ST., TORONTO
LIAUDIES BALSAS

Printed by Eveready Printers, Ltd., 78 Wellington St., Toronto

RINKIMŲ ŠTURMUI PRAEJUS

Rinkimų šturmas jau praėjo. Dabar jau žinome, kur stovime. Dabar galime žiūrėti į ateitį su didėliu tikrumu, kadangi žinome, kas valdys Kanadą per būsimuosius penkius metus.

Liberalų valdžia mums gerai žinoma, nes ji valdė mus per daugelį metų. Taip pat mums yra žinoma jos politika. Tą viską turint mintyj, mes galime ne tik spėti, ko mes galime tikėtis, bet ir orientuotis veikime.

King valdžia, reikia pasakyti, turėjo daug neigiamų požymių. Tais laikais, kada įvyko užpuolimas ant Etiopijos, Ispanijos ir Čekoslovakijos, King valdžia elgėsi neigiamai. Karo metu ji pasirodė geriau. Karo metu ji dėjo nemažas pastangas, kad išvystyti Kanados pastangas iki aukščiausio laipsnio. Karo metu ji davė keletą svarbių reformų.

Aplamai imant, mes negalime perdaug šūkauti iš džiaugsmo, bet tuo pačiu sykiu galima jaustis daug lengviau, kad atžagareiviai nepasigavo galios. Kurie skelbia, kad King valdžia yra tas paats, kaip kad būtų Brakeno, tie labai klaidingai supranta. Atžagareiviai pasuktų Kanadą atgal.

Dabar mums belieka padėti valdžiai pravesti visus planus del užtikrinimo ateities visiems kanadiečiams. O kur ji šlubuos, bandys nusileisti atžagareiviams, žmonių užduotis bus nurodyti, reikalauti, kad taip nedarytų. King valdžia pasižadėjo užtikrinti visiems gražią ateitį. Jos pareiga tai padaryti. Darbo žmonės tame padės jai visuomis išgalėmis. Bet jeigu ji darys taip, kaip Drew valdžia padarė su savo prižadais, tuomet ji negalės rasti simpatijos tarp darbo žmonių.

JEIGU KARAS BŪTŲ UŽSITĘSĘS

Sąjungininkų vyriausiojo štabo ekspertai, kurie tyrinėja vokiečių rakietines bombas, atrastas po Kohnstein kalnu iškastuos tuneliuos, surado vokiečių planus rakietinėms bomboms, kurios būtų galėjusios pasiekti miestus už 3,000 mylių.

Tie ekspertai teigia, kad vokiečiai būtų pradėję bombarduoti tomis bombomis Amerikos ir Kanados miestus už kokių šešių mėnesių laiko, jeigu jie nebūtų buvę sumušti. Jie būtų galėję ramiai sau, požeminiuose fabrikuose, gamintis tūkstančius tokių bombų.

Kad tai neprasimanymas, dabar negali būti abejonės. Rakietinės bombos, kuriomis buvo bombarduojamas Londonas, yra įrodymas virš abejonės. Kad tokios bombos galėjo būti patobulintos, nereikia nei aiškinti. Vokiečiai pasirodė gabiais žmonėmis šioj srityj.

Šis faktas primena kiekvienam, kad jeigu pasaulis negalės išspręsti savo ginčų geruoju, tai kitas pasaulinis karas bus galas žmonijos. Moderniški įrankiai pasieks tolimiausius kampus. Niekas nebus saugus.

Reikia džiaugtis, kad San Francisco konferencija galų gale priėjo prie susitarimo ir priėmė naujos lygos čarterį. Tas rodo, kad su gerais norais galima rasti taikingą išeitį, priimtiną visiems. Kiekvienam gali būti aišku, kad niekad nebus galima padaryti tokius tarimus, kad visi būtų pilnai užganėdinti. Bet galima rasti tokią išeitį, kad visi galėtų jaustis, jog kitaip negali būti.

Trijų didžiųjų susitikimas, kuris numatomas trumpoj ateityj, turės vyriausiu uždaviniu prirengti dirvą taikos konferencijai. Ta konferencija, aišku, turės pradėti rišti visokius tautų ginčus. Tai bus pradžia taikos darbo ir tuomi reikia susiinteresuoti visiems.

KANADIEČIŲ PASIRYŽIMAS

Generolas Hoffmeisteris, paskirtas komanduoti Kanados diviziją prie japonus, pranešė, kad jau 28,000 kanadiečių iš užjūrio jėgų užsirašė savanoriais karui prieš japonus. Jis yra tos nuomonės, kad užjūrinės jėgos duos užtektinai savanorių del Kanados šėro kare prieš japonus.

Tas faktas iškelia viršun, koks didelis kanadiečių pasiryžimas kovoje prieš agresorius. Šimtai tūkstančių kanadiečių savanoriais įstojo į armiją ir kovojo prieš italus ir vokiečius. Daugelis jų išbuvo užjūryje po keturius metus ir daugiau. Bet dabar jie vėl stoja savanoriais karui prieš japonus.

Kaip žinome, Anglijoj ir Amerikoj niekas neprašo stoti savanoriais. Tenai į armiją vyrai imami po prievarta. Kanada beveik apsiėjo be prievartos. Tik pastaruoju laiku buvo pasiųsta keli desėtkai tūkstančių į užjūrį iš tų, kurie buvo paimti po prievarta.

Be abejonės, yra nemažai ir tokių, kurie pašaukti atlikti patrijotines pareigas, nenorėjo atlikti. Nemažas skaičius pasislėpė, kiti pabėgo iš armijos. Bet milžiniška kanadiečių jėgų dauguma susidaro iš savanorių. Tas įrodo, kad kanadiečiai yra pasiryžę žmonės, įvertina savo krašto laisvę.

Savanorių sistema, be abejonės, duoda progą išsisukti nuo pareigų tiems, kurie neįvertina savo krašto laisvės, bet tas faktas vistiek negali nuneigti kanadiečių savanoriškų pastangų. Didžiuma nepaisė to, kad didelis skaičius nenorės nei pagalvoti apie pasiaukojimą del savo krašto. Jie suprato, kad vistiek reiks stoti ir kovoti už savo laisvę, jeigu ne savo valia, tai pašaukus.

Kada naciai viešpatavo Norvegijoj, Kvislingas buvo didelis žmogus ir visi norvegai turėjo jo klausyti. Dabar jis uždarytas kalėjime, o prie durų stovi sargas. Čia matote duris, už kurių jis uždarytas, ir sargą.

Ką Lietuvos Žmonės Patyrė Nacių Rankos[illegible]

Rašo Marija Melnikauskienė

VILNIUS. — Kaip tik vokiečiai užėmė Vilkaviškį, iš kur aš paeinu, tuojau pradėjo deportuoti žmones į Vokietiją. Mano motina, mano du vaikai ir aš pasislėpėm miške, kur išbuvom du mėnesius. Bet gestapininkai ir jų šunės surado mus.

Mus išvarė į Vokietiją. Varant mus pro Gumbinę, palydovai nušovė du vyrus ir moterį, kurie ėjo šale manęs. Jie buvo nušauti už tai, kad nebegalėjo eiti toliau. Aplamai, mes visi — ištisi tūkstančiai — buvome baisiai suvargę, palydovų nukankinti. Daugelis verkė, kiti sverdinėjo. Mes neturėjome duonos ar vandens per ilgą laiką. Vaikučiai verkė balsu.

Jeigu kas parpuolė ant kelio, tai greitai ir vėl atsistojo, nes kurie negalėjo pasikelti, tuos šaudė. Šale manęs ėjusi moteris parpuolė. Vokietys peršovė ją. Ji pašoko ir bandė eiti šale manęs. Kraujas bėgo ir dažė raudonai jos pėdsakus.

Padėtis dar pablogėjo, kada ant galo mes pasiekėm Kolbergo kempę. Pamatėm daug žmonių už spygliuotų vietų tvoros; jie išrodė baisiai: išbalę, išsigandę ir sukūdę. Jie ištiesė rankas prašydami duonos.

Vartai atsidarė ir mes irgi buvom sugrūsti už spygliuotų vielų tvorų — į bado žemę.

Vyrai ir pavienės moterys buvo išvežti, matomai darbui. Moterys su vaikais ir tie, kurie negalėjo dirbti, buvo palikti kempėj. Vokiečiai veik nedavė maisto mums. Vaikučiai pradėjo tinti iš bado. Jie nuolatos prašė duoti ką nors valgyti. Žindantieji vaikučiai glaudėsi prie motinų krūtų, bet motinos neturėjo pieno. Visi griebė supuvusias bulves, kurios buvo duodamos mums.

Ant rytojaus mūsų kūnai baisiai skaudėjo. Buvo sunku pasikelti. Nežiūrint to, mes turėjome keltis, kadangi greitai mirtis tiems, kurie nesikels. Kas atsitiks su vaikais tuomet? Daug žmonių dažnai neatsikėlė. Kada tas atsitiko, buvo aišku, kad jie negyvens ilgiau, kaip iki kitos dienos. Nekurie mirė nuo širdies ligos.

Aš neužmiršiu vyro, kuris buvo atgabentas į kempę visas suraišiotas virvėmis. Jis buvo laibas, aukštas ir aptaškytas kraujais ir purvu. Jo balsas buvo vos girdimas. Jis pasveikino mus lietuviškai. Po to jis dingo iš kempės. Mums buvo pasakojama, kad jis bandė pabėgti iš kitos kempės ir sugautas. Jis buvęs parmuštas ant žemės ir labai suspardytas gestapininkų.

Mus pasiekė gandai, kad vokiečiai varo žmones per Baltijos jūrą ledu. Ledas dar buvo silpnas. Mūsų sargai pasakojo, kad 8,000 žmonių įlūžo ir prigėrė.

Kada mes pastebėjome, kad kareiviai ir net karininkai plėšia nuo pečių pagonus, gerai supratome, kad Raudonoji Armija nebetoli. Kilo klausimas, ar mes išgyvensime iki ji ateis? Tas labiausiai kamavo mus.

Mums atrodė, kad Raudonoji Armija girdi mūsų skundus. Galų gale atėjo diena, kada raudonarmiečiai išgriovė spygliuotų vielų tvoras. Mes apsikabinom vieną kareivį, bet jis nesijuokė ir neklausė mūsų šauksmų ir dėkonės. Jis staiga dingo. Mes buvom labai nustebinti. Bet tuojaus sugrįžo su savo draugais ir jie atnešė mums duonos ir cukraus.

Aš esu gyva! Aš sugrįžau namo. Mano vaikai su manim. Jie greitai pamiršta bado nasrus. Jų rankutės tiesinasi. Mano sena motina sako: "Argi reikėjo taip ilgai gyventi, kad patirti, jog yra baisesnis dalykas negu mirtis."

[illegible]astabos

[illegible]mų darbymetei praėj[illegible] dabar teks daugiau rašyti ir kalbėti apie Kanados Lietuvių Nacionalio Komiteto vedamą vajų Lietuvos liaudies paramai.

Šis klausimas dabar mums atsistoja pirmon vieton ir del to vajaus mes dabar turime sukencentruoti visas savo jėgas.

—o—

Kaip Komitetas yra seniau pranešęs, yra užsibrėžęs iki rudens sukelti $10,000 ir už juos pirkti medikalių instrumentų del Lietuvos ligoninių.

Užsibrėžimas gan didelis. Bet taipgi yra didelis reikalas ir kilni mūsų visų pareiga padėti nacių nuteriotiems Lietuvos žmonėms.

—o—

Turint mintyj mūsų išgalėjimą paaukoti šiam taip svarbiam ir kilniam tikslui, atrodo, kad tokią sumą galėtume sukelti.

Tačiau, niekas savaime neateina. Reikės didelio darbo ir atsidavimo, o taipgi giliau įkišti ranką į savo kišenę.

Padarykime tai visi, kam brangi gimtoji šalis Lietuva, kam mieli ir brangūs yra Lietuvoj likę broliai ir seserys!

Lai šis Komiteto užsibrėžimas sukelti $10,000 Lietuvos liaudies paramai, būva mūsų visų užsibrėžimu.

—o—

Kalbant apie mūsų užduotis ir darbus, tenka atkreipti dėmesį ir į LLD vajų bei Kanados Veikiančio Komiteto išleistą knygą "Saulėtoj Ispanijoj".

Su toj knygoj draugo Zdanausko aprašymais, daugelis Liaudies Balso skaitytojų yra maždaug susipažinę. Visi jie gražiai įvertina knygos turinį.

—o—

Iš tiesų, knyga savo turiniu yra labai įdomi ir vertinga. Apie ją taipgi labai gražiai atsiliepia amerikiečiai ir, be abejonės, puikiai apie ją atsilieps ir Lietuvos žmonės, kada toji knyga pasieks Lietuvą. LLD KVK negalėjo turėti geresnio pasirinkimo ir šios knygos išleidimas yra didelis atsiekimas.

—o—

Bet to neužtenka. Reikia, kad tą knygą kiekvienas galintis skaityti nusipirktų ir perskaitytų, kad ir antrą kartą.

Tada bus pilnas atsiekimas, kada knyga bus išplatinta.

Ir tą sakydamas turiu mintyje ne vien knygos platintojus.

—o—

Daugelis gerų draugų, kada knygius pasiūlo pirkti knygą, atsako: "Kitą kartą".

Draugai, kodel kitą kartą, o ne dabar?

Knyga tiek mažai kainuoja, kad kiekvienas bile momente gali už ją užsimokėti.

Dar daugiau. "Saulėtoj Ispanijoj" knyga yra tiek svarbi, kad mums patiems priderėtų eiti jos ieškoti nusipirkti.

—o—

Prie to, čia tenka dar priminti, kad KVK rengiasi už knygą gautą pelną perduoti drg. Zdanauskui, kurio sveikatą iščiulpė generolo Franko fašistiniai budeliai.

Reiškia, "Saulėtoj Ispanijoj" knyga turi trigubą svarbą.

Kiekviena kilni mintis ar užsibrėžimas, ant tiek gali gerą atnešti, ant kiek platų ras pritarimą.

Z. J.

Įvairiais Klausimais

Giliau Pasižiūrėjus Į Atsibuvusius Rinkimus

Nors kareivių balsai gali įnešti nekurių pakeitimų į federalių rinkimų rezultatus, tačiau, tie pakeitimai bendros išvados nebepakeis. Už tai jau dabar galima juos analizuoti.

Aplamai imant, federaliai rinkimai parodė, kad Ontarija ir Kvebekas, kur randasi didžiuma Kanados industrijos ir kur gyvena didelis skaičius dirbininkų, tebėra liberalų ir konservativų tvirtumos: Kvebekas liberalų, o Ontarija — konservativų.

Tas yra veikiausiai už tai, kad darbininkų tarpe nėra vienybės. Ne tik politinės partijos, bet ir unijos susiskaldžiusios ir negali prieiti prie kooperacijos.

Manitoba ir Saskačevanas, nors tai didžiumoj ūkio provincijos, pasirodė labiau palinkusios prie kairesnių partijų. Pavyzdžiui, CCF daugiausia vietų laimėjo Saskačevanos provincijoj. CCF gavo 26 vietas, bet iš to skaičiaus tik vieną rytinėse provincijose.

Alberta, kaip ir buvo tikėtasi, pasirodė Social Credit tvirtove.

Kanados žmonės aplamai imant pasitenkinę, kad liberalai sugrįžta į valdžią, kad atžagareiviai konservativai buvo supliekti. Bet reikia paimti domėn ir sekanti faktą:

Liberalai negavo didžiumos. Jie turės ieškoti paramos pas kitus, kada iškils koks svarbus klausimas. Kur jie tos paramos ieškos?

Reikia atminti, kad liberalai sugrįžo prie galios dėka Kvebeko provincijos. O mes žinome, kad Kvebeko liberalai yra charakteringi žmonės. Jie yra dešiniojo sparno liberalai. Prie to, yra 8 taip vadinami nepriguliaingi liberalai. King valdžia daugiausiai žiūrės į tuos liberalus del paramos, kada bus reikalinga.

Konservativų partija vietoj 40 atstovų, turės 66 atstovus. Reiškia, kad ji bus daug stipresnė, negu buvo praėjusiame parlamente.

CCF vadas Coldwell, keliom dienom pirm balsavimų, išsitarė, kad liberalai buvo atsikreipę į CCF norėdami patirti, ar CCF dėtųsi į koaliciją su liberalais, jeigu liberalai negautų didžiumos. Jis atsakęs, kad CCF nesidės.

Taigi, liberalai turės tiktai vieną kelią: tai gerintis prie dešiniųjų arba nepriguliamingųjų liberalų. Jie taipgi bus priversti daryti daugiau nuolaidų konservativams, kaip ir socialkreditoriams. Tas reiškia, kad King valdžia nuo dabar kryps ne į kairę, kaip buvo karo metu, o į dešinę.

Toks krypimas į dešinę reikš ne ką kitą, kaip nuolaidas didžiajam kapitalui, atžagareiviams ir liaudies priešams.

Darbo žmonių vienybė, spaudimas virsta svarbiu reikalu Kanados gyvenime. Nes tik organizuota darbo žmonių jėga gali atsverti tuos neigiamus reiškinius, kurie išeina į viršų rinkimams praėjus.

"Raudonasis Pavojus"

Pastaruoju laiku iškilo viršun du dalykai, kurie turėtų atkreipti atydą kiekvieno darbo žmogaus, o ypatingai socialistų.

Seniau atrodė, kad didžiojo kapitalo tarnams tiktai komunistai raudoni. Kada jie kur turėjo reikalą bauginti žmones raudonuoju baubu, tai visuomet buvo kalbama apie komunistus ir komunizmą. Rinkimų metu paaiškėjo, kad dabar ir CCF tiek pat baisi, kaip ir komunistai, visiems žmonių išnaudotojams.

Laike Kanados rinkimų visa kapitalistų ugnis buvo atsukta prieš CCF. Girdi, CCF panaikins laisvę, įves diktatūrą, ir t.t. Tūlas B. A. Strestrail, didžiojo kapitalo propagandistas, išleido ir po visą Kanadą paskleidė 24 puslapių žurnalą, kuris pašvęstas šmeižimui CCF.

Anglijoj, Vinstonas Čiorčilis, kurio valdžioje buvo keli darbiečių ministeriai, dabar akėja net ir patį Attlee, kaip kokį pavojingą žmogų. Mes pamatysime, kad Anglijos konservativai paleis viršą savo burną prieš darbiečius, baugindami žmones "raudonuoju pavojum". Anglijos toriai gali pralenkti ir kanadiškus torius su savo propaganda prieš darbiečius.

Tas parodo, kad kapitalistai "raudonąjį baubą" naudoja kaip priemonę bauginimui visuomenės ta organizacija ar partija, kuri tuo metu jiems labiausiai kliūva.

Labai apgailėtina, kad tarp tų, kurie taipgi raudonai maliavojami, atsiranda daug tokių, kurie naudojasi kapitalistų priemonėmis ir savo oponentus puola tuo pačiu "raudonu baubu".

Tokia politika veda ne prie gera. Ji tarnauja atžagareiviams. Jiems labai patinka. Paskui jie tą išpūstą baubą atsuka prieš juos pačius.

Kapitalistai irgi susiskaldę. Bet jie visuomet randa bendrą kalbą, kada reikia atsisukti prieš darbo žmones. Darbo žmonės taip pat turėtų visuomet būti vieningi gynime savo interesų, nors ir yra nemažai skirtumų nuomonėse.

Politikis

ARISTOKRATIJOS SIMBOLIS, SAKO LASKI ČIORČILIUI

LONDON. — Prof. Harold Laski, Darbo Partijos pirmininkas, pareiškė, kad Čiorčilis buvo geras karo vadas, bet politiniai, tai jis yra "seno pasaulio aristokratinių privilegijų" simbolis.

Jis taipgi atakavo konservativų užsieninę politiką, kuri pirm karo leido Musoliniui ir Hitleriui grobt šalį po šalies ir prisirengti pasauliniam karui.

ŠYPSENOS

Ir Čia Tas Pats

Moterų kliube kalbėtoja aiškino apie Iraną (Persiją) ir pastebėjo, kad tenai vyrai labai neatsargiai elgiasi su savo moterimis.

"Tenai labai dažnai galima matyti moterį ir asilą surištus kartu," aiškino kalbėtoja.

Tą ištarus, pakilo viena iš klausytojų ir tarė:

"Tai niekis — tą patį galima matyti ir čia ir dar dažniau."

Nesusipratimas

Vaikinas: — Tamstos duktė vakar sutiko būti mano žmona.

Tėvas: — Tai tavo paties kaltė.

Tai Pasižiūrėk

Šeimininkė: — Nesikabinėk, tu latre! Nejaugi tu nebijai mano vyro?

Jurgis: — Nei kiek. Man jis atrodo tikras komikas.

Šeimininkė: — Jei taip, tai pasižiūrėk, nes jis stovi už mano pečių.

Ką Kiti Rašo ar Sako

R. Mizara Apie Zdanausko Knygą

Įdomiai praleidau porą gerų pusvakarių beskaitydamas "Saulėtoj Ispanijoj" — knygą, kurią parašė **Edvardas Zdanauskas** ir išleido **Lietuvių Literatūros Draugijos Veikiantis Komitetas Kanadoje.**

Pirmiausiai tenka pasakyti, kad Edvardas Zdanauskas turi gabumų rašyti. Jis akylas ir ausylas, kaip dabar žmonės sako Lietuvoje.

Jis surašė savo atsiminimus iš odisejos Ispanijoj, kurion Zdanauskas 1937 m., geguž. 17 dieną išvyko iš Montrealo kariauti prieš fašizmą.

Knygos autorius vyko Ispanijon su savo draugu, Boliu Alksniu. Kai jiedu buvo laive, Alksnis jam tarė:

"— Na, tai ką, Zdani, einam ant viršaus. . . Reikia pažvelgti į Montrealą. Gal paskutinį kartą mes jame.

"— Kodėl tu manai, kad paskutinį? — paklausiau jį. . ."

Pasirodė, kad Bolis Alksnis gerai nujautė: jis krito mūšio lauke. Krito nuo fašistų kulipkos "prie alyvų medelio." Jam buvo paskutinis kartas. . .

Nesibijojo Zdanauskas sulaužyti net militarinę discipliną, — sužinojęs, kad jo draugas krito tame pačiame mūšyje, kuriame dalyvavo ir knygos autorius. Zdanauskas nuėjo jo kūno jieškoti. Tai buvo naktį, tamsoj. Užsideges degtuką, jis rado Alksnį: **"Guli ant kairiojo šono, apdengtas pilka antklode. Pamatęs, kad tai Alksnis, visas sustingau. Jo plaukai buvo pasišiaušę, veidas išbalęs. . ."**

Atvykę sanitarai apmetė Alksnio ir kitų kritusių kūnus žemėmis. Tuomet: **"nulaužiau alyvos šakelę ir įbedžiau į Alksnio kapą. . ."**

Atėjo Ispanijos respublikai kritiškas laikotarpis: ji pradėjo karą pralaimėti, — pralaimėti dėl to, kad buržuaziniai demokratinės šalys ją apleido, kuomet fašistus visapusiai rėmė Hitleris ir Musolinis.

Pats Edvardas Zdanauskas pakliuvo ispanų fašistų nelaisvėn ir čia prasidėjo sunkiausi jam, kaip ir kitiems lojalistams, laikai.

Jis buvo gabenamas iš vieno stovyklos į kitą, iš vieno kalėjimo į kitą, trečią ir ketvirtą. Visur baisus vargas, mušimai, persekiojimai. Visur juto žiaurią fašistinių judelių "globą," kurioje kriko daug tūkstančių geriausių vyrų, bet Zdanauskas ištesėjo išlikti.

Iš Ispanijos Zdanauskui pavyko išsprukti tik 1943 m. birželio 1 dieną. Vadinasi, jam teko išgyventi ištisi ešeri metai!

Jis pramoko ispanų kalbos, jis gerai pažino fašistų nelaisvę; jis per tą laikotarpį įsigijo ten ir gerų draugų.

Tenka pasveikinti Edvardą Zdanauską už parašymą savo įspūdžių, o leidėjus — už knygos išleidimą!

Ryšium su tuo kyla klausimas: Kodėl mes, demokratiniai Jungtinių Valstijų lietuviai, nieko panašaus nepadėrėme?

Visa eilė mūsų draugų ten norėjo kariauti. Keletas jų žuvo. Mes esame surinkę ir paaukoję daug medžiaginės paramos Ispanijos kovotojams. Tačiau, tas viskas nėra pastoviai užrekorduota: neišleidom nei mažos brošiurėlės tuo klausimu!

Mūsų vyrai, kurie vyko Ispanijon kovoti fašizmą, mano nuomone, atliko didesnį pasiaukojimą, negu tie, kurie dabar vyksta kariauti prieš fašistinę Ašį. Be kitko, jie buvo pionieriai, pirmtakūnai ir savanoriai!

Ir ši Zdanausko knyga atitinkamai pagerbia ne tik kanadiečius, bet ir visus, kurie ten vyko ir kurie paguldė savo galvas fašizmo engiamoj Saulėtoj Ispanijoj — **R. Mizara, Laisvėj.**

Grįžta į Tėvynę

Lietuvon grįžta tūkstančiai ir tūkstančiai jos piliečių, kuriuos hitlerininkai buvo išgabenę katorginiams darbams Vokietijoje. Grįžta darbininkai, grįžta inteligentai, grįžta ūkininkai. Lietuvos tarybinė valdžia padeda jiems kuo galėdama.

Vilniškė "Tiesa" rašo: "Lietuviai, grįžusieji į tėvynę, iš karta patenka į priėmimo punktą. Kirpykla, dušas, nauja baltinių pakaita, po to sotūs karšti pietūs grąžina jiems žmogišką išvaizdą. Tris kartus į dieną gauną jie karštą maistą, grįžtant į gimtąsias vietas. . . Tarybinių gyventojų repatriacijos punktuose juos aprūpina drabužiais, avalyne, baltiniais."

Lietuvos saulė žydria šypsena pasitinka tuos savo sūnus ir dukras, kuriuos Raudonoji Armija ir Talkininkų armijos išgelbėjo iš hitlerizmo nasrų.

Vilniškė "Tiesa" suteikė dar šių informacijų:

"Tarybų Lietuvos vyriausybė išskyrė grįžtantiems į tėvynę tarybiniams piliečiams pramoninių prekių fondą 2 milijonų rublių sumai, atidarė priėmimo-išskirstymo punktus prie Kauno, Šiaulių, Panevėžio, Telšių ir Alytaus apskr. vykdomųjų komitetų. Be to, dabar atidaromi tarybinių piliečių priėmimo punktai prie visų apskričių vykdomųjų komitetų. Lietuvos TSR Prekybos Liaudies Komisariatas ir kooperatinės organizacijos išskyrė maisto prekių fondą tūkstančiams žmonių. Tarybiniams piliečiams, grįžtantiems iš fašistinės katorgos, pirmoje eilėje teikiama medicinos pagalba, jie aprūpinami geležinkelių transportu. Ypatinga globa teikiama veikams, netekusiems savo tėvų. Jie neatidėliojant siunčiami į vaikų namus."

Kaip malonu skaityti šie žodžiai!

Į tėvynę grįžta ir tie jos sūnūs ir dukros, kuriuos hitlerinis avalanšas privertė bėgti Tarybų šalies gilumon. Vilniaus ir Kauno laikraščiuose teko skaityti jaudinanti pranešimai apie jaunų lietuvukų grįžimą namo. Vaikams rodoma ypatingo dėmesio.

Išrodo taip-pat, kad Lietuvon galės grįžti žymi dalis tų jos piliečių, kurie valstybinio saugumo sumetimais buvo ištremti iš Lietuvos pirm kilsiant karui. Grįš, žinoma, tik tie, kurie sunkiu darbu išpirko savo klaidas ir pasidarė lojalūs tarybinei santvarkai. — **Vilnis.**

OTTAWA. — Transporto departamentas pranešė, kad karo metu Kanada neteko 60 įvairių laivų iš priešo veiklos priežasties.

Aštuoni lavai turėjo po 10,000 tonų ir daugiau.

Ši vokietė išėjus iš teatro, kur buvo rodoma filma apie nacių žiaurumą Buchenwaldo kempėj, pradėjo juoktis. Už tai britų kariai įvarė ją atgal į teatrą antru kartu pasižiūrėti. Vokiečiai varomi pasižiūrėti jų vadų darbų.

1,676,000 Vaikučių Bus Pasiųsta į Unijų Kempes

Rašo **Raymond A. Davis**

MASKVA. — Amatinės Sovietų Sąjungos unijos pasiųs šią vasarą į vasarines kempes virš 1,676,000 vaikučių, kaip praneša N. Popova, Sovietų Sąjungos Amatų Unijų Centro Komiteto sekretorė, Trud laikraštyje. Tai rekordinis skaičius, nes net 1940 metais tikta 1,140,000 vaikučių buvo tose kempėse.

Pranešdama apie tai, Popova nurodė, kad net sunkiausiais 1942 metais buvo pasiųsta į kempes 300,000 vaikučių. 100,000 buvo pasiųsta į žaismavietes.

Priešą vejant laukan, kempės buvo atsteigiamos viena po kitos. Pereitais metais išlaisvintoj Ukrainoj kempėse buvo 75,000 berniukų ir mergaičių. Šiemet Ukrainos kempės sutalpins pustrečio karto tiek arba 187,000.

Vasarinės kempės ir žaismavietės Latvijos, Estijos, Lietuvos, Korelosuomijos ir Moldavijos respublikose ima atsakomybę už 23,000 vaikučių. 10,000 vaikučių praleis vasarą Baltarusijos kempėse.

Viso 3,400 pionierių kempių ir sveikatos pataisymo parkų veiks šią vasarą visoj Sovietų Sąjungoj. Daugelis iš jų sanatorinio pobūdžio. Tokios kempės sutalpins 250,000 vaikučių. Tokiose kempėse vaikučiai išbus po 40 dienų, ypatingai tie, kurie reikalingi specialės priežiūros ir maisto.

Svarbu pažymėti, kad ir šiame klausime fabrikai lošia labai svarbią rolę. Net pereitais metais viena amunicijos dirbtuvė suteikė vaikučių kempei, apart normalių reikmenų, penkius tonus mėsos, puspenkto tono košės, 1,000 svarų taukų ir 10 tonų daržovių. Šiais metais pagalba bus dar didesnė.

Vaikučių amžius pionierių kempėse yra nuo 7 iki 13 metų amžiaus. Pirmoj vietoj stovi našlaičiai ir kareivių ir karo invalidų vaikai. Už kempes reikia kiek mokėti, bet nuo 25 iki 75 nuošimčių būna dovanojama, atsižvelgiant į tėvų uždarbį. Tūkstančiai vietų priimti vaikus visai veltui. Šiemet unijos del vaikų kempių nutato išleisti iš socialės apdraudos fondo 230,000,000 rublių ir iš savo fondo 25,000,000 rublių.

Pranešimai iš visų šalies kampų rodo, kaip yra rūpinamasi vaikais. Minske, pavyzdžiui, įsteigtas poilsio namas del 500 geriausių mokinių. Daugumą sudarys raudonarmiečių ir partizanų vaikai. Prie to, bus aštuonios sanatorijos ir 57 kitos kempės. Taipgi bus 140 žaismaviečių.

Stalino Auto fabrikas Maskvoje siunčia savo vaikus į Miačkovo Vaikų Miestą. Virš 2,600 vaikų praleis vasarą tenai. Prie to, 500 darbininkų vaikų bus pasiųsta į žaismavietes.

Centralinė Gelžkelių Unija siunčia 68,000 vaikučių į vasarines kempes, o 6,490 vaikučių į sanatorines kempes. Kempės priklauso unijai.

Aviacijos Darbininkų Unija planuoja priimti į savo kempes virš 77,500 darbininkų ir tarnautojų vaikučių. Tai 25,000 daugiau, negu 1944 metais.

Net tolimoj Turkmenijos Centralazijoj yra vaikų kempių. Kalnų kaime, Firiuza, netoli respublikos sostinės Aškabado, Centralinė ir Pionierių kempės priėmė 690 vaikučių del pirmo "šifto". Atsidaro kempės Čaržudujuje, Tašauze ir kitose provincijose. Viso 34,000 Turkmenijos vaikučių praleis vasarą kempėse.

Sovietų Sąjungos atsinešimas į vaikus užsitarnauja atydos. Šioj srityj, visai svetimoj mums kanadiečiams, Sovietų amatinės unijos parodo daug aukštesnį supratimą, kaip patarnauti savo nariams. Tokiu būdu vaikai užauga ne tik gerais piliečiais, bet ir gerais unijistais.

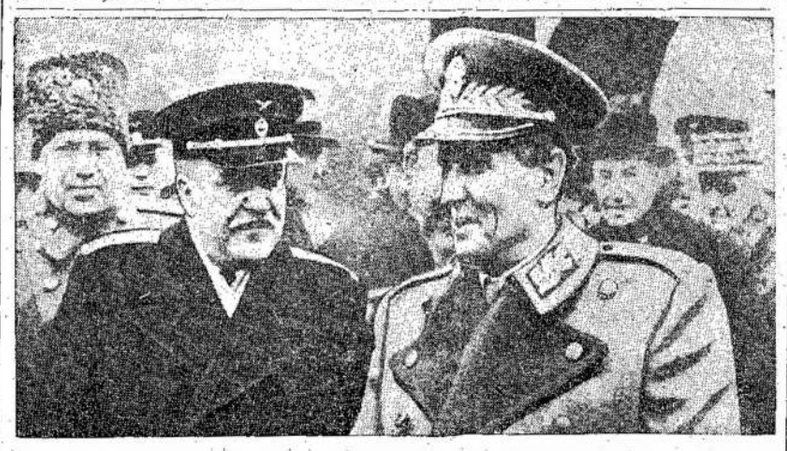

Sovietų Sąjungos užsienio reikalų komisaras V. Molotovas ir maršalas Tito. Jie kiek laiko atgal tarėsi abi šalis liečiančiais klausimais. Kartu su Titu lankėsi Maskvoj ir Jugoslavijos užsienio reikalų ministeris Subasic, buvęs karaliaus ministeris.

Berlynas Šiandieną

Rašo I. Lerov

Mes turime puikų gegužės orą čionai. Daržai ir sodai yra pačiame žydėjime, o priemiesčiuose oras kvepia žydinčiomis alyvomis. Šiltas pavasario lietus gaivina buvusius apleistus daržus, kurie dabar rūpestingai yra tvarkomi.

Aš mačiau Berlyną iš smingančio bomberio, kada nacių kanuolės stovėjo prie Brandenburgo Vartų. Tada vokiečių sostinė buvo apgaubta ir skendo dūmuose ir ugnyje. Buvau Berlyno gatvėse pabaigoj balandžio ir pradžioje gegužės, kada ėjo namas nuo namo kova. Katiušos stovėjo ant Frankfurtallee ir trafikos reguliatorė sustabdė mūsų įypsą raudonos vėliavos mostelėjimu.

— Jūs geriau likusią kelionės dalį eikite pėsti, — pasakė ji mums. — Čia dar eina šaudymasis. . .

Tuo laiku Berlynas atrodė kaip tropiškos džunglės iš plytų ir cemento krūvų. Gatvės buvo užverstos namų griūvėsiais, kanuolėmis ir tankais. . .

Bet vos kelioms dienoms praslinkus, barikados nuo gatvių dingo. Netgi sugriauti namai atrodo geriau. Su raudonarmiečių inžinerijos dalių kareivių pagalba, miesto gyventojai nuvalė beveik visas svarbesniąsias gatves. Unter den Linden ir Charlottenburg Chaussee atrodo visiškai švarios. Sovietinės merginos trafiko reguliatorės, stovinčios prie Brandenburgo Vartų, patraukia visų dėmesį.

Nesenai pastatyta trumfiška arka prie įėjimo į miestą ir tribūna ant Charlottenburg Chaussee, yra pažymėtinos įvairybės Berlyne. Pirmasis pastatas jau dabar iš anksto, neoficialiai yra perkrikštytas į Pergalės Arką. Apkarūnavota Pergalės Ordinu ir papuošta trimis sąjungininkų vėliavomis iškilmingai žiūri į pirmas Raudonosios Armijos vienutes įžengiančias į Berlyną.

Tribūna stovi viduryje miesto. Ant jos išstatyti Stalino, Čiorčilio ir Ruzvelto paveikslai. Ruzvelto paveikslas juoduose rėmuose. Čia taipgi šių trijų valstybių vėliavos puošia tribūną. Iš šonų išstatytos 11 Europos valstybių emblemos, kurias valstybes hitlerininkai buvo pavergę.

Berlyno puošiančioji išvaizda harmonizuojasi su raudonarmiečių ūpu, taipgi nekurių berlyniečių. Raudonarmiečiai vaikšto po Berlyną nušvitusiais veidais. O įdomautojų eilės slenka į Reichstagą ir kitas žymesnias vietas.

Prie Hitlerio Kanclerio pastebėjau kapitoną Kotliar, su kuriuo susipažinau prieš kelias dienas komendanto raštinėj. Man atrodė keista matant jį žiūrinėjant ir vartant griūvėsius.

— Ko jūs čia ieškot, kapitone, — užklausiau.

Mano klausimas jį tur būt nustebino, nes jis pakėlė galvą ir stiklinėmis akimis pasižiūrėjo į mane. Vėliau lėtai atsakė:

— Aš ieškau, ar nerasiu savo sūnaus atminimui ko nors.

Jo sūnus, orlaivininkas, bombardavo Berlyną tuo laiku, kada jis vadovavo pėstininkų daliai ir šturmavo Berlyną. Orlaivis buvo nušautas. Paskutinis jo sūnaus pranešimas buvo: "Pažeistas, orlaivis dega. Smingu tiesiog ant Hitlerio Kanclerio."

Tėvas dabar yra paskirtas kaip tik to paties distrikto komendantu. Jis visur vaikšto ir ieško savo sūnaus likučių. . .

Kada sugrįžome į komendantūrą, jis man pasakė:

— Ką aš galiu daugiau daryti. Aš esu kareivis. Negi aš imsiuos kerštą lieti ant moterų ir vaikų?

Jis ir jo aficieriai daug rūpinasi suradimu kepyklų. Taip pat ir visų kitų distriktų komendantūros. Pirm negu miestas buvo paimtas, berlyniečiai badavo per savaites, nes viskas buvo sugriauta. Tačiau kepyklos greitai atsteigiamos ir duonos pradeda atsirasti kasdieną daugiau.

Raudonarmiečių susirūpinimas atsteigti kepyklas ir bendrai pagelbėti žmonėms visu kuo, labai stebina berlyniečius. Hitlerininkai jiems buvo įkalbėję, kad raudonarmiečiai jiems gyviems lupinės akis iš kaktos.

Prieš porą savaičių būdamas Berlyne, aš kalbėjausi su nekuriais vokiečiais artistais ir menininkais. Jie visi buvo nusiminę ir abejojo, kad jiems bus kada duodama teisė vėl kurti. Betgi dabar jie visi pralinksmėję. Karshorst distrikte suėjau atskirų intelektualų, kurie man papasakojo, kad Pulk. Gen. Berzarinas juos užkvietė ilgam pasikalbėjimui ir apdiskusavimui meninio veikimo, atsteigimo teatrų, cinemų ir klubų klausimais. Artistai, menininkai, teatrų vedėjai, visi, buvo nustebinti komendanto nuoširdžiu susirūpinimu vokiečių teatro, vokiečių muziejų problemomis tuojaus kaip tik karas pasibaigė.

Trim dienom vėliau, aš dalyvavau Variety teatro atidaryme. Salė buvo pilna pilnutėlė. Ceremonijų vedėju buvo filmų artistas Wehl. Priešais teatrą prie cinemos (show) stovėjo ilga eilė žmonių, kurioje cinemoje buvo rodomas judis "Profesorius Mamlock".

Berlynas atbunda į naują gyvenimą.

Saugokit Sveikatą

Rašo **Dr. J. F. Borisas**

Karas Trukdo

Žinoma, kad karas yra nelaimė žmonijos. Bet tik per bėdas ir vargus žmogus tobulinasi. Todėl ir po šio karo mes manome, kad būsime daug tobulesni ir protingesni.

Šitai vienas yra pavyzdys: Leningrado apsupimo metu Dr. Pavlovo Institutas darė be perstojimo eksperimentus Kaltushkos miestelyje, netoli Leningrado. Dr. Pavlovo duktė Eugenija, agronomė, labai daug tuo metu nuveikė savo darbe. Ji sako, jog po karo bus plačiai įrodyta, kas buvo daroma karo metu agronomijoje. Ji teigia, kad bus daug naujų sėklų ir grūdų.

Po vadovybe Dr. E. Ganike, kuris dirbo su Dr. Pavlovu per 40 metų, labai daug darbo atsiekta genetikoje ir biologijoje. Prof. M. Petrova daro daug tyrinėjimų ant smagenų ir vėžio. Taip pat šiame Institute yra labai plačiai studijuojama Homeopatija ir įvairios gyduolės iš augmenų ir žiedų, taipgi gyvačių, vadinamų Lachesis Matus (tai krūmų gyvatė) ir Lachesis Trigonocephalus (gyvatė labai nuodinga, turinti trilypę šaką šalyje savo liežuvio, per kuriuos ji išleidžia savo nuodus).

Mums atrodo, kad Homeopathija buvo mūsų šalyje labai apleista, nes dabar pasirodė, kad tik Dr. Phillips R. White, narys Rockfeller Instituto, Princeton, N. J., varo šį darbą pirmyn.

Ant tabako taipgi reikalinga daug darbo pašvęsti, nes tabako vėžys yra taipgi nemalonus. Todėl Anglijoj šis darbas varomas nuolatos pirmyn. Prof. E. C. Dodds, chemijos daktaras, pranešė pasauliui, kad jo pagamintos pilės iš moteriškos lyties hormonų, sukontroliavo vėžį, kuris randasi lytinėse liaukose. Jis sako, kad galima pilnai išgydyti ligonį. Jis savo raportą pagamino del vėžio naikinimo vajaus Anglijoj. Jo gydymo metoda prasideda su diethylstilbestrol ir baigiasi su moteriškos lyties hormonais. Amerikoj vėžio tyrinėtojai ir ekspertai šį darbą ir sykiu metodą Dr. Dodds užgyrė. Čia darbas yra pradėtas. Dr. Huggins, narys Chicagos Universiteto, pradėjo šį klausimą toliau studijuoti ir eksperimentuoti.

Išradėjai

Ar kam patiks ar ne, bet mūsų mokslininkai tą faktą žino, kad Sovietų Sąjungoje gamtininkai ir mokslininkai daro daug didesnį progresą, negu mūsų šalyje. Viena bėda yra tame, kad mūsų įvairios organizacijos, kaip tai Amerikos Medicinos Draugija ir daug kitų, neprileidžia jaunųjų mokslininkų prie darbo, o seniai yra labai atbukę, visai lėtai protauja. Tas yra ir Anglijoje. Netik politikoje yra daug priešų, bet ir profesijose yra tas pats. Gali turėti geriausius išradimus, bet jeigu jų niekas nežinos, tai jie neturi jokios vertės. Gi organizacijų viršūnės neprileidžia jaunų mokslininkų, o kad ir įsileidžia, tai neužgiria jų darbų ir nėra galimybės gauti pinigų, idant varyti darbą pirmyn.

Kodėl pasaulyje yra tokia netikusi tvarka, kuri neleidžia daryti progreso?

(Nukelta ant 6 puslp.)

Ką Kiti Rašo ar Sako

R. Mizara Apie Zdanausko Knygą

Įdomiai praleidau porą gerų pusvakarių beskaitydamas **"Saulėtoj Ispanijoj"** — knygą, kurią parašė **Edvardas Zdanauskas** ir išleido **Lietuvių Literatūros Draugijos Veikiantis Komitetas Kanadoje.**

Pirmiausiai tenka pasakyti, kad Edvardas Zdanauskas turi gabumų rašyti. Jis akylas ir ausylas, kaip dabar žmonės sako Lietuvoje.

Jis surašė savo atsiminimus iš odisejos Ispanijoj, kurion Zdanauskas 1937 m., geguž. 17 dieną išvyko iš Montrealo kariauti prieš fašizmą.

Knygos autorius vyko Ispanijon su savo draugu, Boliu Alksniu. Kai jiedu buvo laive, Alksnis jam tarė:

"— Na, tai ką, Zdani, einam ant viršaus. . . Reikia pažvelgti į Montrealą. Gal paskutinį kartą mes jame.

"— Kodėl tu manai, kad paskutinį? — paklausiau jį. . ."

Pasirodė, kad Bolis Alksnis gerai nujautė: jis krito mūšio lauke. Krito nuo fašistų kulipkos "prie alyvų medelio." Jam buvo paskutinis kartas. . .

Nesibijojo Zdanauskas sulaužyti net militarinę discipliną, — sužinojęs, kad jo draugas krito tame pačiame mūšyje, kuriame dalyvavo ir knygos autorius. Zdanauskas nučėjo jo kūno ieškoti. Tai buvo naktį, tamsoj. Užsidegęs degtuką, jis rado Alksnį: **"Guli ant kairiojo šono, apdengtas pilka antklode. Pamatęs, kad tai Alksnis, visas sustingau. Jo plaukai buvo pasišiaušę, veidas išbalęs. . ."**

Atvykę sanitarai apmetė Alksnio ir kitų kritusių kūnus žemėmis. Tuomet: **"nulaužiau alyvos šakelę ir įbedžiau į Alksnio kapą. . ."**

Atėjo Ispanijos respublikai kritiškas laikotarpis: ji pradėjo karą pralaimėti, — pralaimėti dėl to, kad buržuaziniai demokratinės šalys ją apleido, kuomet fašistus visapusiai rėmė Hitleris ir Musolinis.

Pats Edvardas Zdanauskas paklituvo ispanų fašistų nelaisvėn ir čia prasidėjo sunkiausi jam, kaip ir kitiems lojalistams, laikai.

Jis buvo gabenamas iš vienos stovyklos į kitą, iš vieno kalėjimo į kitą, trečią ir ketvirtą. Visur baisus vargas, mušimai, persekiojimai. Visur juto žiaurią fašistinių budelių "globą," kurioje krito daug tūkstančių geriausių vyrų, bet Zdanauskas ištesėjo išlikti.

Iš Ispanijos Zdanauskui pavyko išsprukti tik 1943 m. birželio 1 dieną. Vadinasi, ten jam teko išgyventi ištisi šešeri metai!

Jis pramoko ispanų kalbos, jis gerai pažino fašistų nelaisvę; jis per tą laikotarpį įsigijo ten ir gerų draugų.

Tenka pasveikinti Edvardą Zdanauską už parašymą savo įspūdžių, o leidėjus — už knygos išleidimą!

Ryšium su tuo kyla klausimas: Kodėl mes, demokratiniai Jungtinių Valstijų lietuviai, nieko panašaus nepadarėme?

Visa eilė mūsų draugų ten vyko kariauti. Keletas jų žuvo. Mes esame surinkę ir pasiuntę daug medžiaginės paramos Ispanijos kovotojams. Deja, tas viskas nėra pastoviau užrekorduota: neišleidom nei mažos brošiurėlės tuo klausimu!

Mūsų vyrai, kurie vyko Ispanijon kovoti fašizmą, mano nuomone, atliko didesnį pasiaukojimą, negu tie, kurie dabar vyksta kariauti prieš fašistinę Ašį. Be kitko, jie buvo pionieriai, pirmtakūnai ir savanoriai!

Ir ši Zdanausko knyga atitinkamai pagerbia ne tik kanadiečius, bet ir visus, kurie ten vyko ir kurie paguldė savo galvas fašizmo engiamoj saulėtoj Ispanijoj — **R. Mizara, Laisvėj.**

Grįžta į Tėvynę

Lietuvon grįžta tūkstančiai ir tūkstančiai jos piliečių, kuriuos hitlerininkai buvo išgabenę katorginiams darbams Vokietijoje. Grįžta darbininkai, grįžta inteligentai, grįžta ūkininkai. Lietuvos tarybinė valdžia padeda jiems kuo galėdama.

Vilniškė "Tiesa" rašo: "Lietuviai, grįžusieji į tėvynę, iš karta patenka į priėmimo punktą. Kirpykla, dušas, nauja baltinių pakaita, po to sotūs karšti pietūs grąžina jiems žmogišką išvaizdą. Tris kartus į dieną gauna jie karštą maistą, grįžtant į gimtąsias vietas. . . Tarybinių gyventojų repatriacijos punktuose juos aprūpina drabužiais, avalyne, baltiniais."

Lietuvos saulė žydria šypsena pasitinka tuos savo sūnus ir dukras, kuriuos Raudonoji Armija ir Talkininkų armijos išgelbėjo iš hitlerizmo nasrų.

Vilniškė "Tiesa" suteikė dar šių informacijų:

"Tarybų Lietuvos vyriausybė išskyrė grįžtantiems į tėvynę tarybiniams piliečiams pramoninių prekių fondą 2 milijonų rublių sumai, atidarė priėmimo-išskirstymo punktus prie Kauno, Šiaulių, Panevėžio, Telšių ir Alytaus apskr. vykdomųjų komitetų. Be to, dabar atidaromi tarybinių piliečių priėmimo punktai prie visų apskričių vykdomųjų komitetų. Lietuvos TSR Prekybos Liaudies Komisariatas ir kooperatinės organizacijos išskyrė maisto prekių fondą tūkstančiams žmonių. Tarybiniams piliečiams, grįžtantiems iš fašistinės katorgos, pirmoje eilėje teikiama medicinos pagalba, jie aprūpinami geležinkelių transportu. Ypatinga globa teikiama veikams, netekusiems savo tėvų. Jie neatidėliojant siunčiami į vaikų namus."

Kaip malonu skaityti šie žodžiai!

Į tėvynę grįžta ir tie jos sūnūs ir dukros, kuriuos hitlerinis avalanšas privertė bėgti Tarybų šalies gilumon. Vilniaus ir Kauno laikraščiuose teko skaityti jaudinanti pranešimai apie jaunų lietuvukų grįžimą namo. Vaikams rodoma ypatingo dėmesio.

Išrodo taip-pat, kad Lietuvon galės grįžti žymi dalis tų jos piliečių, kurie valstybinio saugumo sumetimais buvo ištremti iš Lietuvos pirm kilsiant karui. Grįš, žinoma, tik tie, kurie sunkiu darbu išpirko savo klaidas ir pasidarė lojalūs tarybinei santvarkai. — **Vilnis.**

OTTAWA. — Transporto departamentas pranešė, kad karo metu Kanada neteko 60 įvairių laivų, iš priešo veiklos priežasties.

Aštuoni lavai turėjo po 10,000 tonų ir daugiau.

Ši vokietė išėjus iš teatro, kur buvo rodoma filma apie nacių žiaurumą Buchenwaldo kempėj, pradėjo juoktis. Už tai britų kariai įvarė ją atgal į teatrą antru kartu pasižiūrėti. Vokiečiai varomi pasižiūrėti jų vadų darbų.

1,676,000 Vaikučių Bus Pasiųsta į Unijų Kempes

Rašo **Raymond A. Davis**

MASKVA. — Amatinės Sovietų Sąjungos unijos pasiųs šią vasarą į vasarines kempes virš 1,676,000 vaikučių, kaip praneša N. Popova, Sovietų Sąjungos Amatų Unijų Centro Komiteto sekretorė, Trud laikraštyje. Tai rekordinis skaičius, nes net 1940 metais tiktai 1,140,000 vaikučių buvo tose kempėse.

Pranešdama apie tai, Popova nurodė, kad net sunkiausiais 1942 metais buvo pasiųsta į kempes 300,000 vaikučių. 100,000 buvo pasiųsta į žaismavietes.

Priešą vejant laukan, kempės buvo atsteigiamos viena po kitos. Pereitais metais išlaisvintoj Ukrainoj kempėse buvo 75,000 berniukų ir mergaičių. Šiemet Ukrainos kempės sutalpins pustrečio karto tiek arba 187,000.

Vasarinės kempės ir žaismavietės Latvijos, Estijos, Lietuvos, Korelosuomijos ir Moldavijos respublikose ima atsakomybę už 23,000 vaikučių. 10,000 vaikučių praleis vasarą Baltarusijos kempėse.

Viso 3,400 pionierių kempių ir sveikatos pataisymo parkų veiks šią vasarą visoj Sovietų Sąjungoj. Daugelis iš jų sanatorinio pobūdžio. Tokios kempės sutalpins 250,000 vaikučių. Tokiose kempėse vaikučiai išbus po 40 dienų, ypatingai tie, kurie reikalingi specialės priežiūros ir maisto.

Svarbu pažymėti, kad ir šiame klausime fabrikai lošia labai svarbią rolę. Net pereitais metais viena amunicijos dirbtuvė suteikė vaikučių kempei, apart normalių reikmenų, penkius tonus mėsos, puspenkto tono košės, 1,000 svarų taukų ir 10 tonų daržovių. Šiais metais pagalba bus dar didesnė.

Vaikučių amžius pionierių kempėse yra nuo 7 iki 13 metų amžiaus. Pirmoj vietoj stovi našlaičiai ir kareivių ir karo invalidų vaikai. Už kempes reikia kiek mokėti, bet nuo 25 iki 75 nuošimčių būna dovanojama, atsižvelgiant į tėvų uždarbį. Tūkstančiai vietų priima vaikus visai veltui. Šiemet unijos del vaikų kempių numato išleisti iš socialės apdraudos fondo 230,000,000 rublių ir iš savo fondo 25,000,000 rublių.

Pranešimai iš visų šalies kampų rodo, kaip yra rūpinamasi vaikais. Minske, pavyzdžiui, įsteigtas poilsio namas del 500 geriausių mokinių. Daugumą sudarys raudonarmiečių ir partizanų vaikai. Prie to, bus aštuonios sanatorijos ir 57 kitos kempės. Taipgi bus 140 žaismaviečių.

Stalino Auto fabrikas Maskvoje siunčia savo vaikus į Miačkovo Vaikų Miestą. Virš 2,600 vaikų praleis vasarą tenai. Prie to, 500 darbininkų vaikų bus pasiųsta į žaismavietes.

Centralinė Gelžkelių Unija siunčia 68,000 vaikučių į vasarines kempes, o 6,490 vaikučių į sanatorines kempes. Kempės priklauso unijai.

Aviacijos Darbininkų Unija planuoja priimti į savo kempes virš 77,500 darbininkų ir tarnautojų vaikučių. Tai 25,000 daugiau, negu 1944 metais.

Net tolimoj Turkmenijos Centralazijoj yra vaikų kempių. Kalnų kaime, Firiuza, netoli respublikos sostinės Aškabado, Centralinė ir Pionierių kempės priėmė 690 vaikučių del pirmo "šifto". Atsidaro kempės Čarždujuje, Tašauze ir kitose provincijose. Viso 34,000 Turkmenijos vaikučių praleis vasarą kempėse.

Sovietų Sąjungos atsinešimas į vaikus užsitarnauja atydos. Šioj srityj, visai svetimoj mums kanadiečiams, Sovietų amatinės unijos parodo daug aukštesnį supratimą, kaip patarnauti savo nariams. Tokiu būdu vaikai užauga ne tik gerais piliečiais, bet ir gerais unijistais.

Sovietų Sąjungos užsienio reikalų komisaras V. Molotovas ir maršalas Tito. Jie kiek laiko atgal tarėsi abi šalis liečiančiais klausimais. Kartu su Titu lankėsi Maskvoj ir Jugoslavijos užsienio reikalų ministeris Subasic, buvęs karaliaus ministeris.

Berlynas Šiandieną

Rašo I. Lerov

Mes turime puikų gegužės orą čionai. Daržai ir sodai yra pačiame žydėjime, o priemiesčiuose oras kvepia žydinčiomis alyvomis. Šiltas pavasario lietus gaivina buvusius apleistus daržus, kurie dabar rūpestingai yra tvarkomi.

Aš mačiau Berlyną iš smingančio bomberio, kada nacių kanuolės stovėjo prie Brandenburgo Vartų. Tada vokiečių sostinė buvo apgaubta ir skendo dūmuose ir ugnyje. Buvau Berlyno gatvėse pabaigoj balandžio ir pradžioje gegužės, kada ėjo namas nuo namo kova. Katiušos stovėjo ant Frankfurtallee ir trafikos reguliatorė sustabdė mūsų jypsą raudonos vėliavos mostelėjimu.

— Jūs geriau likusią kelionės dalį eikite pėsti, — pasakė ji mums. — Čia dar eina šaudymasis. . .

Tuo laiku Berlynas atrodė kaip tropiškos džiunglės iš plytų ir cemento krūvų. Gatvės buvo užverstos namų griūvėsiais, kanuolėmis ir tankais. . .

Bet vos kelioms dienoms praslinkus, barikados nuo gatvių dingo. Netgi sugriauti namai atrodo geriau. Su raudonarmiečių inžinerijos dalių kareivių pagalba, miesto gyventojai nuvalė beveik visas svarbesniąsias gatves. Unter den Linden ir Charlottenburg Chaussee atrodo visiškai švarios. Sovietinės merginos trafiko reguliatorės, stovinčios prie Brandenburgo Vartų, patraukia visų dėmesį.

Nesenai pastatyta trumfiška arka prie įėjimo į miestą ir tribūna ant Charlottenburg Chaussee, yra pažymėtinos įvairybės Berlyne. Pirmasis pastatas jau dabar iš anksto, neoficialiai yra perkrikštytas į Pergalės Arką. Apkarūnavota Pergalės Ordinu ir papuošta trimis sąjungininkų vėliavomis iškilmingai žiūri į pirmas Raudonosios Armijos vienutes įžengiančias į Berlyną.

Tribūna stovi viduryje miesto. Ant jos išstatyti Stalino, Čiorčilio ir Ruzvelto paveikslai. Ruzvelto paveikslas juoduose rėmuose. Čia taipgi šių trijų valstybių vėliavos puošia tribūną. Iš šonų išstatytos 11 Europos valstybių emblemos, kurias valstybes hitlerininkai buvo pavergę.

Berlyno puošiančioji išvaizda harmonizuojasi su raudonarmiečių ūpu, taipgi nekurių berlyniečių. Raudonarmiečiai vaikšto po Berlyną nušvitusiais veidais. O įdomautojų eilės slenka į Reichstagą ir kitas žymesnias vietas.

Prie Hitlerio Kanclerio pastebėjau kapitoną Kotliar, su kuriuo susipažinau prieš kelias dienas komendanto raštinėj. Man atrodė keista matant jį žiūrinėjant ir vartant griūvėsius.

— Ko jūs čia ieškot, kapitone, — užklausiau.

Mano klausimas jį tur būt nustebino, nes jis pakėlė galvą ir stiklinėmis akimis pasižiūrėjo į mane. Vėliau lėtai atsakė:

— Aš ieškau, ar nerasiu savo sūnaus atminimui ko nors.

Jo sūnus, orlaivininkas, bombardavo Berlyną tuo laiku, kada jis vadovavo pėstininkų daliai ir šturmavo Berlyną. Orlaivis buvo nušautas. Paškutinis jo sūnaus pranešimas buvo: "Pažeistas, orlaivis dega. Smingu tiesiog ant Hitlerio Kanclerio."

Tėvas dabar yra paskirtas kaip tik to paties distrikto komendantu. Jis visur vaikšto ir ieško savo sūnaus likučių. . .

Kada sugrįžome į komendantūrą, jis man pasakė:

— Ką aš galiu daugiau daryti. Aš esu kareivis. Negi aš imsiuos kerštą lieti ant moterų ir vaikų?

Jis ir jo aficieriai daug rūpinasi suradimu kepyklų. Taip pat ir visų kitų distriktų komendantūros. Pirm negu miestas buvo paimtas, berlyniečiai badavo per savaites, nes viskas buvo sugriauta. Tačiau kepyklos greitai atsteigiamos ir duonos pradeda atsirasti kasdieną daugiau.

Raudonarmiečių susirūpinimas atsteigti kepyklas ir bendrai pagelbėti žmonėms visu kuo, labai stebina berlyniečius. Hitlerininkai jiems buvo įkalbėję, kad raudonarmiečiai jiems gyviems lupinės akis iš kaktos.

Prieš porą savaičių būdamas Berlyne, aš kalbėjausi su nekuriais vokiečiais artistais ir menininkais. Jie visi buvo nusiminę ir abejojo, kad jiems bus kada duodama teisė vėl kurti. Betgi dabar jie visi pralinksmėję. Karshorst distrikte suėjau atskirų intelektualų, kurie man papasakojo, kad Pulk. Gen. Berzarinas juos užkvietė ilgam pasikalbėjimui ir apdiskusavimui meninio veikimo, atsteigimo teatrų, cinemų ir klubų klausimais. Artistai, menininkai, teatrų vedėjai, visi, buvo nustebinti komendanto nuoširdžiu susirūpinimu vokiečių teatro, vokiečių muziejų problemomis tuojaus kaip tik karas pasibaigė.

Trim dienom vėliau, aš dalyvavau Variety teatro atidaryme. Salė buvo pilna pilnutėlė. Ceremonijų vedėju buvo filmų artistas Wehl. Priešais teatrą prie cinemos (show) stovėjo ilga eilė žmonių, kurioje cinemoje buvo rodomas judis "Profesorius Mamlock".

Berlynas atbunda į naują gyvenimą.

Saugokit Sveikatą

Rašo **Dr. J. F. Borisas**

Karas Trukdo

Žinoma, kad karas yra nelaimė žmonijos. Bet tik per bėdas ir vargus žmogus tobulinasi. Todėl ir po šio karo mes manome, kad būsime daug tobulesni ir protingesni.

Šitai vienas yra pavyzdys: Leningrado apsupimo metu Dr. Pavlovo Institutas darė be perstojimo eksperimentus Kaltushkos miestelyje, netoli Leningrado. Dr. Pavlovo duktė Eugenija, agronomė, labai daug tuo metu nuveikė savo darbe. Ji sako, jog po karo bus plačiai įrodyta, kas buvo daroma karo metu agronomijoje. Ji teigia, kad bus daug naujų sėkių ir grūdų.

Po vadovybe Dr. E. Ganike, kuris dirbo su Dr. Pavlovu per 40 metų, labai daug darbo atsiekta genetikoje ir biologijoje. Prof. M. Petrova daro daug tyrinėjimų ant smagenų ir vėžio. Taip pat šiame Institute yra labai plačiai studijuojama Homeopatija ir įvairios gyduolės iš augmenų ir žiedų, taipgi gyvačių, vadinamų Lachesis Matus (tai krūmų gyvatė) ir Lachesis Trigonocephalus (gyvatė labai nuodinga, turinti trilypę šaką šalyje savo liežuvio, per kuriuos ji išleidžia savo nuodus).

Mums atrodo, kad Homeopathija buvo mūsų šalyje labai apleista, nes dabar pasirodė, kad tik Dr. Phillips R. White, narys Rockfeller Instituto, Princeton, N. J., varo šį darbą pirmyn.

Ant tabako taipgi reikalinga daug darbo pašvęsti, nes tabako vėžys yra taipgi nemalonus. Todėl Anglijoj šis darbas varomas nuolatos pirmyn. Prof. E. C. Dodds, chemijos daktaras, pranešė pasauliui, kad jo pagamintos pilės iš moteriškos lyties hormonų, sukontroliavo vėžį, kuris randasi lytinėse liaukose. Jis sako, kad galima pilnai išgydyti ligonį. Jis savo raportą pagamino dėl vėžio naikinimo vajaus Anglijoj. Jo gydymo metoda prasideda su diethylstilbestrol ir baigiasi su moteriškos lyties hormonais. Amerikoj vėžio tyrinėtojai ir ekspertai šį darbą ir sykiu metodą Dr. Dodds užgyrė. Čia darbas yra pradėtas. Dr. Huggins, narys Chicagos Universiteto, pradėjo šį klausimą toliau studijuoti ir eksperimentuoti.

Išradėjai

Ar kam patiks ar ne, bet mūsų mokslininkai tą faktą žino, kad Sovietų Sąjungoje gamtininkai ir mokslininkai daro daug didesnį progresą, negu mūsų šalyje. Viena bėda yra tame, kad mūsų įvairios organizacijos, kaip tai Amerikos Medicinos Draugija ir daug kitų, neprileidžia jaunųjų mokslininkų prie darbo, o seniai yra labai atbukę, visai lėtai protauja. Tas yra ir Anglijoje. Netik politikoje yra daug priešų, bet ir profesijose yra tas pats. Gali turėti geriausius išradimus, bet jeigu jų niekas nežinos, tai jie neturi jokios vertės. Gi organizacijų viršūnės neprileidžia jaunų mokslininkų, o kad ir įsileidžia, tai neužgiria jų darbų ir nėra galimybės gauti pinigų, idant varyti darbą pirmyn.

Kodėl pasaulyje yra tokia netikusi tvarka, kuri neleidžia daryti progreso?

(Nukelta ant 8 puslp.)

Vokiečių ir Amerikiečių Trustai — Pavojus Taikai

Rašo James Allen

New York. — Nejaugi Jungtinių Valstijų valdžia nori atsteigti Vokietijos monopolių galią? Tokį tai klausimą iškelia paskyrimas visos eilės amerikiečių "specialistų" tvarkymui Vokietijos ekonomijos. Paskyrimai buvo paskelbti generolo Lucius Glay, Sąjungininkų Kontrolės Tarybos vardu. Generolas Glay yra generolo Eisenhowerio atstovas Sąjungininkų Kontrolės Taryboj, kuri įsteigta Paryžiuje. Į tų ekspertų tarpą įeina atstovai keturių vadovaujančių Amerikos korporacijų, iš kurių trys turi tiesioginius ryšius su Vokietijos korporacijomis ir monopolistais.

Paskirtų tarpe randame:

R. J. Wysor, iki pastarojo laiko buvęs Republic Steel Korporacijos prezidentas. Jis paskirtas prižiūrėti Vokietijos plieno industriją.

Edward S. Zdunek, buvęs General Motors galva Antverpe. Jis prižiūrės inžinierijos sekciją.

Peter Hoglund, laikinai pasiliuosavęs iš General Motors ir vokiečių produkcijos ekspertas. Jis paskirtas pulkininko James Boyd pavaduotoju. O pulkininkas Boyd yra atsakomingas už vokiečių industrijos produkciją.

Philip P. Clover, Socony-Vacuum atstovas. Socony-Vacuum yra Standard Oil of New Jersey šaka. Clover paskirtas aliejaus gamybos viršininku. Jis taipgi yra buvęs minėtos kompanijos atstovu Vokietijoj.

Philip Gaethke, prieš karą buvęs Anaconda korporacijos smelterių manežerium Aukštutinėj Silezijoj. Jis paskirtas mainų direktorium amerikiečių zonoj.

Standard Oil (per Socony-Vacuum, kuri tvarko užsieninį biznį), General Motors ir Anaconda buvo vyriausios Amerikos investorkos vokiečių industrijoj po pirmo pasaulinio karo. General Electric korporacija, nors tiesioginiai neatstovaujama šioj grupėj, sakoma turi 30 nuošimčių Vokietijos General Electric korporacijos šėrų.

1925-1929 metų laikotarpyje Amerikos firmos įdėjo į vokiečių industriją apie du bilijonus dolerių. Tas buvo padaryta neva su tikslu stabilizuoti Vokietijos ekonomiją. Vokietijos industrija, tokiu būdu, buvo modernizuota, jos transportacija sutvarkyta ir visa ekonomija atnaujinta pagalba amerikiečių dolerių. Su 1929 metais Vokietija buvo jau atgavus pirmkarinę poziciją ekonominiame Europos dominavime ir pakėlus savo prekybą po visą pasaulį virš pirmkarinio aukščio.

Tas buvo padaryta sustiprinant Vokietijos monopolinį kapitalą. Tai šiuo tarpu Amerikos ir Britanijos monopoliai praplėtė savo ryšius su Vokietijos industrija. Firmos, kurios turi savo atstovus naujuos paskyrimuos, buvo tampriai susirišusios su visa kartelių struktūra.

Pavyzdžiui, Standard Oil turėjo kartelinę sutartį sintetiškų gaminių reikalu su I. G. Farbenindustrie, didžiausia vokiečių dažų industrija, kuri lyginosi su Standard ir kitais didžiaisiais monopoliais pasaulyje.

General Motors turėjo automobilių fabriką Opeline, Vokietijoj, ir bendrai su vokiečiais valdė daugelį kitų įmonių, kurios buvo dalis vokiečių kartelių sistemos.

Sunku suprasti, ką tikrenybėje Sąjungininkų Kontrolės Taryba atstovauja. Sulig pranešimo iš Paryžiaus, "specialistai" paskirti tam, kad jie padėtų Sąjungininkų autoritetams kontroliuoti vokiečių ekonomiją.

Dar neaišku, ar Sąjungininkų Kontrolės Taryba, dabar susidedanti iš Anglijos ir Amerikos atstovų, skiriama kontroliuoti vokiečių ekonomiją britų, amerikiečių ir francūzų okupuotoj zonoj, ar tai pirmieji žingsniai del suorganizavimo visų sąjungininkų kontrolės komisijos Berlyne?

Kaip dalykai stovi dabar, išrodytų, kad paskyrimai padaryti del amerikiečių zonos ir yra požymis, kaip vystysis amerikiečių ekonominė politika.

Sulig pastarųjų pranešimų apie suskirstymą zonų, Jungtinių Valstijų zona apima Vokietijos industrijos širdį — didžiumą Ruro srities, Rainlando, Westfalijos ir Saro apylinkės. Kurios vietos bus paskirtos francūzams, dabar dar neaišku.

Svarbiausiomis sritimis yra Ruro-Rainlando-Saro sritys. Tai svarbiausios industrinės sritys Vakarų Europoj. Kaip Amerikos valdžios ekspertas nurodo, tose srityse randasi 80 nuošimčių sunkiosios vokiečių industrijos.

Tokiu būdu, kada buvęs Republic Steel Korporacijos prezidentas skiriamas plieno produkcijos prižiūrėtoju, į jo rankas atiduodama vokiečių ekonomijos kontrolė.

Turint mintyje, kad I. G. Farben žmonės elgiasi laisvai amerikiečių zonoj, ir kad Dr. Calvin B. Hoover, ortodoksinių Amerikos ekonomistų dekanas, paskirtas Sąjungininkų Kontrolės Komisijos ekonominio skyriaus galva, darosi tiška, kodel plieno magnatas Thysenas ir didelis bankierius Šachtas jaučiasi labai lengvai ant Capri salos.

Tokiems žmonėms vadovaujant sąjungininkų pastangoms sunaikinti vokiečių karišką industriją, nustatant kas turi būti sunaikinta ir kas palikta, mes negalime tikėtis, kad toj zonoj bus sunaikintas vokiečių monopolistinis kapitalas, nacizmo auklėtojas. Mes galime laukti vokiečių imperializmo atgijimo, tampriai susirišusio su Amerikos ir Britanijos monopolistais, jeigu nebus imamasi tinkamų priemonių.

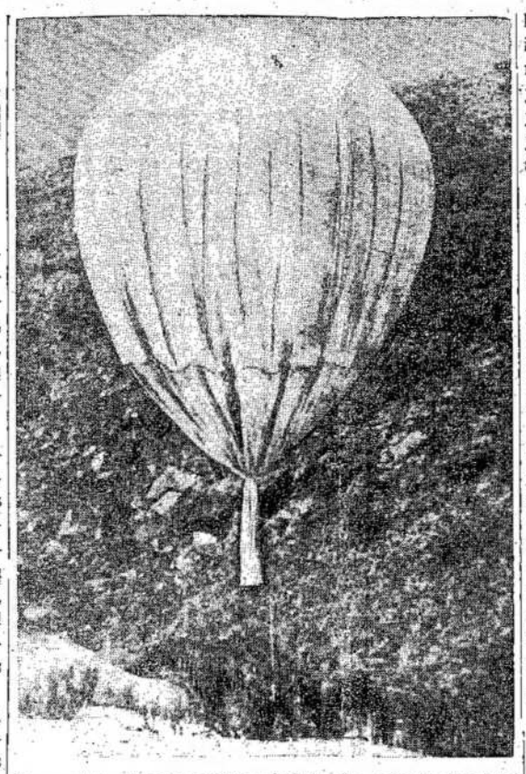

Čia matote japonų baliūną, kokius jie leidžia į Kanadą ir Ameriką. Jie nešasi 72 padegamąsias bombas ir mėto

Kaip Japonų Popieriniai Baliūnai Pasiekia Kanadą

Liaudies Balso skaitytojai jau žinote, kad japonai "bombarduoja" Kanadą ir Jungtines Valstijas popieriniais baliūnais. Kaip žinia, iš Japonijos iki Amerikos kontinento yra 4,530 mylių. Kaip tie baliūnai pasiekia Amerikos kontinentą?

Tie baliūnai yra padaryti iš popierio ir šilko. Jie yra 33 pėdų diametre ir labai stiprūs. Vidus prileistas vandenilio dujų, kurios daug lengvesnės už orą.

Nors tie baliūnai labai stiprūs, tačiau dujos pamažu veržiasi laukan ir keliamoji jėga nuolatos silpnėja. O kada keliamoji jėga sumažėja, baliūnas puola žemyn. Kad šitą keblumą prašalinus, japonai pritaisė prie baliūno kombinaciją, kuri automatiškai mažina baliūno kroviną.

Tuo kroviniu, apart bombų ir kitų prietaisų, sudaro smėlis. Tą smėlį mažinant, baliūnas išsilaiko reikiamam aukštyje.

Kada jau smėlio nebebūna, japonų apskaičiavimu, baliūnas turi būti ant Kanados ar Jungtinių Valstijų žemės, todel baliūno prietaisas pradeda mėtyti bombas. Bombos mėtomos viena po kitos, tad jos nepuola vienon vieton. Jos būna padegančios ir jų tikslas uždegti ką nors. Vyriausiai jos taikomos miškams padegti. Vienas baliūnas nešasi 72 bombas.

Tie baliūnai atlekia iš Japonijos į Kanadą į maždaug 100 valandų. Juos neša vėjas, kuris aukštumoj nuolatos pučia nuo Japonijos linkui Amerikos. Jie lekia apie 7 mylias aukštumoj, kur nėra debesų ir vėjas labai stiprus, visuomet pučiąs į vieną pusę. Mažinimas smėlio svorio gelbsti išlaikyti baliūną reikiamoj aukštumoj.

Japonai pranešė per radiją, kad tokie baliūnai bus leidžiami su vairuotojais ir kaip tokie, bus daug pavojingesni. Ar jie tai padarys, dar dabar nežinia. Gali būti tik pasigyrimas. Bet gali būti ir tiesa. Japonai naudoja mirties orlaivius, į kuriuos įgrūda lakūną ir paleidžia į orą. Orlaivis varomas oru ir sudarytas taip, kad nusileisti negalima. Jeigu lakūnas ir pakeistų mintį, jam vistiek galas. Priekyje orlaivio daug sprogstamos medžiagos. Jeigu toks orlaivis pataiko į laivą, tai padaro daug žalos. Kartu, žinoma, ištykšta ir lakūnas. Japonai gali padaryti panašiai ir su baliūnais. Fanatikų, atrodo, jie nestinga.

Ar baliūnai padarė kokios nors žalos Amerikos kontinente? Apie tai negalima daug pasakyti, kadangi tų baliūnų veikmė laikoma paslaptyje, kad japonai nežinotų. Bet mes galime suprasti, kad baliūnas, lekiąs niekieno nevairuojamas, negali pataikyti į taikinius. Veikiausiai vienas iš šimto numeta vieną kitą bombą kur nors į svarbesnę vietą.

Spokano miesto spauda rašė, kad viename miškelyje Washingtono valstijoj vaikai radę dvi baliūno numestas bombas. Vaikai žaidė su jomis, bet jos nesprogo. Gegužio 5 dieną moteris ir penki vaikai rado bombą arti Lakeview, Oregano valstijoj. Jiems pradėjus čiupinėti bombą, ji sprogo ir visus užmušė.

Amerikos ir Kanados orlaiviai patruliuoja padanges ir gaudo juos. Bet ne visuomet galima patėmyti juos, ypač naktį. Be to, kai kurie jų lekia 40,000 pėdų aukštyje ir orlaiviais negalima pasiekti.

Kada orlaivis peršauna baliūną, jis eksploduoja ore.

Pasitaiko ir keistų įvykių. Vienas Jungtinių Valstijų ūkininkas pastebėjo baliūną ant tvoros. Jis buvo užsikabinęs už spygliuotos vielos. Jis baliūną pririšo prie tvoros ir pranešė valdžiai. Baliūnas nesprogo.

Baliūnai taip pritaisyti, kad jie išsilaikytų reikiamam aukštyje iki visas bombas išmėtys. Kada bombos būna išmėtytos, prietaisas išsprogdina baliūną. Bet ne visada taip būna. Kartais baliūnas nusileidžia neišbaigęs mėtyti bombų. Kartais išmėto bombas, bet pats neeksploduoja.

Kas Išrado Baliūnus?

Baliūnai yra ne naujas dalykas. Jie žinomi nuo senai. Japonai tiktai panaudojo juos karo reikalams.

Francūzų mokslininkas Tessereinc de Bort dar 1898 metais naudojo baliūnus su automatiškais prietaisais. Jis tuomet norėjo tų prietaisų pagalba ištirti oro ypatybes aukštumose.

Prietaisai atžymėjo, kaip aukštai baliūnas iškilo, kiek laipsnių šalčio buvo, koks oro spaudimas, kiek drėgmės ir t.t.

Baliūnų pagalba mokslininkai ištyrė oro ypatybes 20 mylių aukščio. Orlaiviais taip aukštai niekas negali iškilti.

Cepelinai yra irgi baliūnai. Jie laikosi ore pagalba dujų. Jie skrenda pirmyn pagalba motorų, kurie varo propelerius. Jie taipgi lengvai valdomi. Bet cepelinai yra sunkūs padaryti ir netinka karo reikalams. Pereito karo metu, tačiau, buvo naudoti ir cepelinai.

Amerikiečiai naudoja cepelinus ir dabar. Ypatingai jie tinka sargybai virš jūrų. Jie gali patėmyti submarinus.

Kas liečia japonų grumojimą baliūnais su vairuotojais, tai daug domės nekreipiama į tai. Viena, jie negalės to padaryti dideliam skaičiuje, kadangi baliūnai negalės sugrįžti, su baliūnais turės žūti ir lakūnai. Kita, jų jėgos nėra tokios didelės, kad galėtų paleisti tūkstančius. Trečia, jų dienos irgi nebeilgos.

J.

WASHINGTON. — Admirolas Nimitz pranešė, kad amerikiečiai neteko 32 laivų kovoje del Okinawos.

Japonai taipgi sužeidė 45 amerikiečių laivus, kurių tarpe yra du stambūs karo laivai.

Daugiausiai amerikiečiams žalos padarė taip vadinami saužudžiai japonų lakūnai.

Tuo pat metu japonai neteko 4,072 orlaivių.

Naujas pasažierinis orlaivis. Jis gali nešti 204 keleivius ir kelionę iš New Yorko į Londoną galės atlikti per 9 valandas. Jie turės po 6 motorus ir propeleriai bus iš užpakalio, ne priešakyje, kaip yra paprastai.

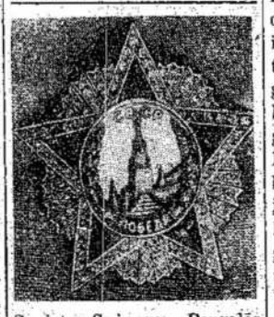

Sovietų Sąjungos Pergalės Ordenas, kuriuomi apdovanojo generolą Eisenhowerį ir feldmaršalą Montgomerį. Tai aukščiausias Sovietų Sąjungos garbės ženklas.

Fašizmas ir Demokratija Dažnai Minimoj Lenkijoj

Rašo Dr. J. E. Stawinski

(Žemiau telpančio straipsnio autorius yra buvęs londoniškės lenkų valdžios veikėju. Kada jis pamatė, kad ta valdžia eina klaidingu keliu, jis pasitraukė ir atvyko Kanadon. Kada jis rašo apie lenkus, jis rašo remdamasis žinomais faktais. — **Red.**)

—o—

Naujienos apie atnaujinimą diskusijų Lenkijos ateities reikalu duoda daugiau įrodymų, kad Varšavos valdžia sutinka su visokių rūšių pagerinimais, kai tuo tarpu nieko negalima padaryti kas liečia lenkų valdžią Londone. Priežastis labai aiški. Yra keletas pamatinių tiesų, kurias turi turėti mintyje bile bešališkas studentas, studijuojąs įvykius, besisukančius apie Lenkijos klausimą.

Visų pirmiausiai, niekas, net ir tremtinė lenkų valdžia, netiki, kad būtų galima pravesti kokią kitą rytinę lenkų sieną, kaip Kurzono linija. Visai neišrodo, kad kanadiečiai, amerikiečiai ar britai norėtų lieti kraują kare prieš Rusiją su tikslu atsteigti lenkų dominaciją ant Pripeto raistų ar išsaugoti tiesioginį strateginį susisiekimą tarp Lenkijos ir Rumunijos.

Antra, yra faktas, kad trumpoj ateityj bile Lenkijos valdžia būtų priversta atlikti tuos pačius dalykus: kooperuoti su Sovietų militariniais autoritetais, atstatyti kraštą, pravesti žemės reformą ir paimti į valstybės kontrolę visą sunkiąją industriją ir mainas. Tai reikalai, kuriuos diktuoja sąlygos Lenkijoj, kurios iškilo iš priežasties penkių metų vokiečių okupacijos.

Trečia, konfliktas tarp Varšavos ir Londono valdžių yra vyriausiai kova tarp demokratijos ir fašizmo, kurioj Lenkijos žmonės priims bile vadovybę, nežiūrint ar ji bus Sovietų iniciatyva sudaryta, ar ne. Ir tas atveda mumis į tarptautinės politikos lauką. Fašizmas negali egzistuoti be politinės tuštumos viduje ir užkariavimų užsienyje. Fašizmas naikina visus neprigulmingus faktorius, kriušina visus autonominius socialio gyvenimo požymius, verčia dulkėmis sociales struktūras iki iš jų lieka viena plastiška masė. O kada pavergia viską viduje šalies, jis pradeda eiti galo neturinčiu išlaukinės agresijos keliu.

Taktika gali skirtis savo smulkmenomis, bet nėra skirtumo pamatiniuos dalykuos. Varomas neišvengiamo likimo, fašizmas randa savo pamatines idėjas užsieninės politikos viešpatystėj. Del fašizmo, pasaulinė dominacija virto vyriausiu pilioriumi: del Lenkijos fašistų — užkariavimas Rusijos. Bet, kadangi lenkų tauta buvo daugiau persisunkusi laisvės ir meilės dvasia negu Vokietija, vidujinė kova tęsėsi ilgiau Lenkijoj. Faktinai, ji buvo toli gražu nuo pabaigos, kada išsiveržė karas. Nedoras istorijos genijus įbloškė Lenkijos totalitarus į laisvų tautų kempę už tai, kad jie dar nebuvo pasirengę, o Hitleris negalėjo laukti ilgiau. Tokiu būdu, vietoj kovoti prieš "raudonąjį pavojų" šale Wehrmachto, vietoj laisvinimo ukrainų iš "bolševikų jungo" ir sugrąžinimo laikų, kada Lenkijos karaliai valdė Kijevą ir Smolenską — jie nubudo rugsėjo 1 dieną, 1939 metais, kaip laisvės ir taikos gynėjai; jie pabėgo į užsienį kaip demokratijos čiampijonai!

Paradoksas buvo labai aiškus. Beko valdžios pozicija pasidarė labai sunki. Būdama galioje, ji galėjo kalbėti Lenkijos vardu, nors ji valdė prieš žmonių valią. Išbėgus, jos nariai turėjo tartis su Lenkijos demokratais — nors laikinai. Taip tai Sikorskio valdžia atsirado. Lenkijos fašistai pasislėpė už uždangos ir laukė. Tiktai kada Sikorskis pasirašė sutartį su Stalinu, jie išėjo į viršų, kad sulaikyti jo ranką. Nes jų pačių likimas buvo pavojuje. Jie kovojo ir laimėjo. Jie taipgi kovojo ir Lenkijoj, bet tenai pralaimėjo.

Lenkiški fašistai yra ne provokiški. Jie yra prohitleriški. Jų dvasia antisovietinė, jų siekis antirusiškas. Negalėdami kovoti prieš Rusiją vieni, jie žiūrėjo į Hitlerį kaip į galingą gynėją. Dabar, kada Hitlerio nebėra, jie ieško naujų gynėjų tarp visokių rūšių reakcionierių Britanijoj ir Amerikoj. Lai nei vienas nebūna suklaidintas buvimu jų tarpe keleto pseudodemokratų. Tie pseudodemokratai sudaro tiktai priedangą, kaip žodis "socializmas" sudarė priedangą nacių partijos vardui. Jie privargino visą pasaulį savo legališkumo įrodymais. Ką tas, taip sakant, reiškia? Ir Hitlerio reichas buvo neliečiamas iš grynai legališko taškaregio. Jie kalba apie patriotizmą ir laisvę. Bet tas patriotizmas jiems apeina tik tiek, kiek jis padeda jiems asmeniniuos reikaluos. Ir jie nori ir supranta tiktai tokią laisvę, kuri duotų jiems laisvę vesti antisovietines kampanijas ir mušti žydus. Dar daugiau, lai nei vienas neima lengvai lenkų tremtinės valdžios svajonių apie trečią pasaulinį karą. Naciai irgi iškarto atrodė visai neagresingi.

Klausimas, kad ir labai paprastas, yra pasaulinis ir gana platus. Europa ir Sovietų Sąjunga gali gauti progą atsistatyti po tokio baisaus sunaikinimo, atgauti saugumo jausmą, tapti gerais partneriais budavojime pasaulinės taikos ir gerlaikio, paremto ant tarptautinės prekybos ir kooperacijos. Visiems rusams, francūzams, lenkams ir kitiems nuolatos dirbant, turint namus ir šaldytuvus, visos revoliucijos ir karo šmėklos išnyks. Šis žemynas tuomet pergyvens naują ir turtingą laikotarpį, nes turės užtektinai rinkų savo gaminiams. Jeigu būtų priešingai, prasidėtų lenktynės ginklavimėsi, dalinimas maisto ir žalios medžiagos, vadantis prie karo, dar žiauresnio ir kruvinesnio, negu šitas, iš kurio mes tik kylame. Lenkija gali būti tiltu tarp vakarinių demokratijų ir Rusijos. To tai ir siekia Varšavos žmonės. Bet ji gali tapti bedugnę, kuri prarytų visas žmonijos viltis del geresnės ateities, pradžia naujo pasaulinio susikirtimo. To tai Londono tremtiniai siekia.

Pasirinkimas labai aiškus.

WASHINGTON. — Valstybės departamentas skelbia, jog Amerikos armija tuojaus apleis Sovietų Sąjungai paskirtą zoną Vokietijoj. Tas įvyks birželio 21 dieną.

Naujoji Literatūra ir Menas Tarybų Lietuvoj

VILNIUS (Press Wireless). — Vienas vėlesnių Lietuvos literatūros leidinių yra Metraštis, kuriame telpa daug eilių ir kitokių raštų žymių rašytojų: A. Venclovos, V. Mozuriūno, K. Korsako, Salomėjos Neries, Liudo Giros, Petro Cvirkos, A. Griciaus, Šimkaus, Marcinkevičiaus ir kitų. Telpa taipgi ir vertimų iš rusų kalbos — Semionovo, Šipačevo, Utkino ir Surkovo.

Yra raštų apie istoriką Daukantą, apie Donelaitį ir kitus Lietuvos senus rašytojus.

Aprašoma taipgi Lietuvos žydai rašytojai.

Keli Lietuvos rašytojai taipgi turi pagaminę kūrinius, kurie atiduoti spausdinimui.

Salomėja Neris jau padavus savo poemą "Lakštingala" ir baigia poemą apie Margirį.

C. Ciurlionienės teatrinis veikalas "Jadis".

Churginas baigia Vakarų Europos ir Rusų poezijos antologiją. Jo vertimas Shakespearo veikalo "Hamlet" jau spausdinamas.

N. Jokubėnas jau verčia vokiečių poeto Heines raštus.

I. Simonaitė verčia veikalą Karalius Vilius ir ruošia trumpų pasakų tomą.

Karolius Vairas (Račkauskas) išvertė Amerikos rašytojo Ernest Hemingway veikalą "Farewell to Arms".

Povilaitis baigia versti Solochovo kūrinį "Tykiai Teka Donas".

Sabaliauskas pridavė spaudai "Septyni Broliai", finų klasiko rašytojo Aleksis Kivi kūrinį.

Viskantas Sagaitis ir kiti pridavė spaudai savo darbus, tai originalus, tai vertimus.

Centralinis Liaudies Meno namas, kurį naciai buvo uždarę, vėlei atidarytas ir veikia. Jo vedėju yra paskirtas Sagaitis.

Šios įstaigos tikslas suteikti progas visiems menininkams ką nors sukūrti: tautos dainas, muziką, šokius, skulptūrą, ir t.t.

Liaudies Meno Namas padės grupėms mėgėjų artistų kūrti, filharmonijoms, pagelbės pavieniam talentam pasirodyti. Jis suteiks jiems medžiagos ir pagalbos.

Vilniaus Filharmonijos Draugija užsidėjo savo tikslu populiarizuoti Lietuvos muziką ne vien sostinėj, bet po visą Lietuvą ir kitose brolliškose respublikose Sovietų Sąjungoj. Ji turi ir džiazo beną. Dabar benas važinėja po Baltarusiją.

Tos draugijos Baleto grupė tik sugrįžo iš maršruto po Lietuvos miestus. Jos vedėjas yra Tito Ramalio.

Jos meno ansamblis, Švedo vadovybėje, rengiasi maršrutan po Lietuvą.

Tos draugijos įmonė Vilniuje gamina muzikantams instrumentus.

Choras, vedamas Ilčiūno, tuojau duos koncertą Lietuvos sostinėj ir paskui pasileis po kitus miestus koncertuoti.

Lietuvos Filharmonijos Draugija jau davus 420 koncertų.

AUKOS LIETUVOS ŽMONIŲ PARAMAI

Paskutiniu laiku gauta aukų Lietuvos žmonių paramai sekančiai:

Iš Vancouverio, B. C., per draugą A. Grinkų, $150. Tai pelnas iš atsibuvusio parengimo Lietuvos žmonių paramai.

Už brošiūras gauta nuo J. Brazdžiaus, Sudbury, Ont., $10.00.

Visiems už pasidarbavimą KLNK vardu tariu ačiū,

J. Berškys
KLNK Sekretorius,
457 Parkside Dr.,
Toronto, Ont.

Dotnuvos Akademija

Rašo **Prof. Krisčiūnas**
Dotnuvos Akad. Rektorius

KAUNAS. — Mes pradėjom metus Akademijoj spalio mėnesį. Agranomijos skyriuje su keturių metų kursu ir dailės skyriuje su trijų metų kursu, dabar randasi viso 239 studentai, palyginus su 250 studentų pirm karo.

Vokiečiai išsprogdino Akademijos rūmus ir studentų namus. Mes buvome priversti įsisteigti kitame name. Kadangi mes netekome laboratorijų ir mokslinių skyrių, mūsų studentai turės tuos klausimus studijuoti Kauno universitete.

Pagelbiniame mūsų ūkyje vokiečiai pasiėmė visus gyvulius, užmušė paukščius ir išsivežė įrankius. Nežiūrint to, mes javus nuvalėm ir net 1,100 centnerių paskyrėm valstiečiams. Mūsų pagelbinio ūkio eksperimentiški laukai apima 470 hektarų žemės, iš kurios 315 hektarų yra ariamos žemės. Raudonoji Armija davė mums traktorių laikinam naudojimui. Dabar valstybė paskyrė mums kitą.

Mes turėjom įsigyti arklius ir galvijus vieton išvežtų į Vokietiją. Iš 105 galvų galvijų liko tiktai 7. Vokiečiai sunaikino mūsų pieninės: iš 40 pieninių paliko tiktai 7. Jos buvo sunaikintos tyčia.

Mūsų pedagoginis personalas taipgi skaudžiai nukentėjo. Liko nedaugiau 50 nuošimčių mūsų profesorių ir kitų mokslinių ir pedagoginių darbininkų. Tuščias vietas užpildė pagelbininkai ir mokytojai. Aišku, senieji profesoriai apkrauti darbu.

Šiais metais mes išleisime 35 agronomus ir 30 kitų ekspertų. Tarp pirmų metų studentų agronomijos skyriuje yra 10 merginų ir visos mokinasi namų dailės. Jos mokinasi ne tik namų ekonomijos, bet ir žemdirbystės, virimo, siuvimo, gyvulių prižiūrėjimo ir t. t.

Studentai darbuojasi su didžiausiu susidomėjimu ir entuziazmu. Tą patį galiu pasakyti apie profesorius. Tarp jaunų mokytojų, kuriems sekasi labai gerai, randasi asistentai profesoriai Nociavičius, Čapinskas ir Rasanavičius (agrikultūros skyriuje), ir kiti.

Kaip ir pirmiau, aš mokinu agrikultūros ir pievų prižiūrėjimo.

DIDIEJI BOMBERIAI SULEIDŽIA MINAS

GUAM. — Amerikos didžiausi bomberiai, B-29, suleido daug minų į Niigata vandenis, 160 mylių nuo Tokijo, taip skelbia patys japonai.

Nežinia ar tyčia, ar tikrai, ši vokietė negalėjo išsilaikyti neverkusi, kada ji pasižiūrėjo į filmą, parodančią nacių žiaurumą koncentracijos stovykloje. Didžiuma vokiečių ne tik nematė tų kempių, bet ir nežinojo, kad jos yra. Naciai niekam nesakė apie jas, nes jose žuvo ir vokiečių.

KAS KAIP REMIA LIAUDIES BALSĄ

Šį kartą stambi parama laikraščiui gauta iš Windsor, Ont. Ją prisiuntė J. Pajunas, viso $106.15. Tai dalis pelno iš windsoriečių parengimo del Kanados ir Amerikos Jungtinių Valstijų lietuvių spaudos.

F. Stotkus, Montreal, laikraščio paramai paaukojo $1.00.

A. Grinkus, Vancouver, B. C., prisiuntė vieną atnaujintą prenumeratą ir nuo K. Meškausko, Sullivan Station, laikraščiui auką $1.00.

Didelis ačiū Jungtinių Valstijų lietuviams, kurie neužmiršta Kanados lietuvių laikraščio. Nuo jų ir vėl gauta stambi parama. Ji gauta sekančiai:

P. Nemura, Cleveland, Ohio, prisiuntė dvi naujas prenumeratas ir $14.00 aukų. Aukojo: ALDLD 15-tas Apskritis $5.00; J. N. Simons, P. Baiko, J. Bagužis, S. Šeimonas, S. Kazilionis, P. Nemura, M. Karsokienė po $1.00; A. Mockaitis, J. Stripeika, M. Rugienė, F. Skleris po 50 c.

S. Janulis, Worcester, Mass., prisiuntė penkias atnaujintas prenumeratas ir $4.25 aukų. Aukojo sekančiai: B. & K. Capital Market $1.50; J. Skliutas, J. Lukas, V. Navikas, P. Sadauskas po 50 c.; B. Mizara, A. Pilkauskas, P. Banionis po 25 c.

Tenka pažymėti, kad S. Janulis kiekvienais metais talkininkauja Kanados lietuvių laikraščiui.

A. Dambrauskas, So. Boston, Mass., prisiuntė vieną naują prenumeratą ir $10.50 aukų. Aukojo: A. Dambrauskas, LLD 2-ra kuopa po $3.00; S. Šukienė $2.00; J. Šukis $1.00; J. Butkus, J. Mickevičius, D. J. Yuris po 50 c.

A. Žilinskaitė, Lawrence, Mass., laikraščio paramai paaukojo $3.50. Ji nuolatos Liaudies Balsą paremia savo auka.

Marcele Janulis, Detroit, Mich., prisiuntė penkias atnaujintas prenumeratas. Ji yra nauja Liaudies Balso talkininkė Detroite.

V. J. Kasper, Newark, N. J., prisiuntė vieną atnaujintą prenumeratą.

A. Cepelinuskas, Natal, B. C., paaukojo $2.00.

Ch. Endriukaitis, Toronto, pridavė vieną naują prenumeratą.

Jos. Zlioba, So. Boston, Mass., paaukojo $1.50.

Stasys Šaltys, Rockford, Ill., paaukojo $1.50.

Visiems už aukas ir pasidarbavimą širdingai ačiū.

Administracija

Generoa majorai H. W. Foster ir B. M. Hoffmeister, kurie vadovaus kanadiečių divizijai prieš japonus. Jie buvo nufotografuoti Olandijoj, laike bailiaus sąjungininkų karininkams. Kanadiečių divizija kovos kartu su amerikiečiais, bet bus visuomet atžymima, kaip kanadiečių divizija. Ji susidės tik iš savanorių.

Sovietų Milžiniški Atsiekimai Azijoje

Su Jungtinių Valstijų Prekybos prezidentu Mr. Eric Johnston į Sibiro ir Užkaspijos plotus važiavo eilė Amerikos korespondentų, kurie nustebo, kokiu atsiekimų pasiekė Sovietų Sąjunga ten, nepaisant, kad jai virš tris metus reikėjo vesti sunkiausią žmonijos istorijoj karą. Mes čia kelis davinius paduosime iš "New York Times" korespondento Mr. W. H. Lawrence aprašymų.

Daug "Pittsubrgh" ir "Detroitų"

Mr. Lawrence rašo, kad Uralų kalnuose ir pakalnėse Sovietų Sąjunga turi jau net kelis "Pittsburghus" ir "Detroitus", kur gamina plieną, įvairų metalą, tankus, lėktuvus, kanuoles ir kitus ginklus.

Pirm karo Sovietų Sąjunga į metus pagaminus 22,000,000 tonų plieno. Dabar pagamina daugiau, o po karo siekia pagaminti 60,000,000 tonų ir būti pirmutinė prie Jungtinių Valstijų.

Uralo fabrikai dirba dieną ir naktį. Uralai yra labai turtingi įvairiais metalais. Šimtai fabrikų ten pat gauna rūdą ir gamina metalą. Daugybė fabrikų perkraustyta į Uralus iš Ukrainos, Leningrado, Maskvos, kada ten ėjo karas. Uraluose Sovietai turi daug miestų, kur šimtai fabrikų kaminų iškilę į padanges, kaip koki milžinai.

Milžiniškos Kanuolės

Magnitogorske jis matė fabriką, kur gamina milžiniško dydžio kanuoles, tas kanuoles, kurios sudaužė Mannerheim Liniją, kurios zuikiais pavertė Hitlerio tankus "Panteras" ir "Tigrus". Dabartiniu laiku šis fabrikas pagamina šešis kartus tiek kanuolių, kaip jis pagamino pirm dabartinio karo.

Fabrikas, kuris taikos metu gamino garvežius, tai dabar gamina milžiniškus tankus. Darbininkų darba kelis kartus tiek, kaip darbo taikos metu ir 40 nuošimčių sudaro moterys.

Vien Novosibirsko rajone gamyba pakilo 1944 m., pirmais šešiais mėnesiais ant 43% lyginant su 1943 metų gamyba. Štai kas aprūpina Raudonąją Armiją milžiniškais kiekiais tankų, lėktuvų, kanuolių ir didžiais kiekiais kitų ginklų.

Gauna Dideles Algas

Paprasto darbininko vidutinė alga į mėnesį yra apie 750 rublių, bet yra darbininkų, kurie uždirba iki 4,000 rublių į mėnesį. Fabrikų vedėjų mėnesinė alga yra 4,000 rublių, bet yra uždirbančių net iki 10,000 rublių.

Istoriškas Smarkumas

Milžiniškų atsiekimų pasiekta Vidurinėj Azijoj. Mr. Lawrence labai nustebo istoriškame senovės mieste Samarkande, kuris jau keli šimtai metų pirm krikščionių gadynės buvo pasaulyj žinomas.

Samarkandas, Taškentas, Alma-Alta ir kiti miestai išsipūtė nuo karo pabėgėlių, kaip žmonių kiekiu, taip savo industrija. Fabrikai dirba visais garais karo pergalei. Uzbekų, Tadžikų ir Kirkizų sovietinės respublikos turėjo apie 12,000,000 gyventojų, bet jos priglaudė virš 3,000,000 karo pabėgėlių iš vakarinių sovietinių respublikų.

Milžiniški Kanalai

Ten gyventojai nuolatos kentė nuo sausros, bet Sovietų vyriausybei vadovaujant imtasi darbo apdrėkinimui laukų, kur pagaminama dabar dideli kiekiai medvilnės, šilko, cukraus ir kitų dalykų.

Ferghana apdrėkinimo kanalas turi 217 mylių ilgio. Jį iškasė 220,000 darbininkų į 45 dienas. Karo sąlygose buvo prakastas kitas kanalas, kuris apdrėkina 500,000 hektarų žemės. (Hektaras yra 2½ akrai). Uzbekų respublikoj medvilnę augina ant 800,000 hektarų, arba pagamina 63% visos Sovietų Sąjungos medvilnės.

Kada Hitleris pavergė Sovietų Ukrainą, tai Sovietų Uzbekijoj pradėjo auginti cukrinius runkelius, kuriais 1944 m. buvo apsodinta jau 35,000 hektarų ir kiekvienas hektaras duoda iki 25,000 kilogramų runkelių. (Kilogramas veik 2½ svarai). Uzbekijoj vynuogėmis apsodyta 30,000 hektarų žemės.

Vien Samarkando srityje yra 930 kolektyvių ūkių, kurie apdirba 150,000 hektarų žemės.

Nauji Vaisiai

Sovietų mokslininkai pasiekė išvystymo naujų vaisių, kurie daug geresni už dabartinius. Samarkando srityje išvystytas naujas "aprikosas" — sumaišyta slyva ir persikas. Ypatybė ta, kad jis prinokęs turi 30 nuošimčių cukraus, o kada sudžiūsta, tai turi 50% cukraus ir sudžiūsta ant medžio. Ir jeigu šie vaisiai nukrinta nuo medžio, tai gali ant žemės išgulėti kad ir mėnesį laiko ir nepūva. Ten yra naujų vaisių auklėjimo sodas, kurį vadina "Kur Sadik". Jis apima 1,000 hektarų žemės ir ten dirba apie 100 vaisių mokslininkų ir darbininkų.

Išauklėtas naujos rūšies obuolys. Jis pribręsta tris savaites pirm kitų vaisių, birželio mėnesyj. Amerikoniški persikai labai gerai veisiasi Samarkande.

Karo Pabėgėliai

Kada Hitlerio gaujos veržėsi į Sovietų Sąjungą, tai dešimtys milijonų žmonių kraustėsi į rytus. Tūkstančiai fabrikų, dirbtuvių ir kitų įmonių buvo iškraustyta su darbininkais.

Fabrikai ir dirbtuvės pastatyti naujoj vietoj. Jų darbininkai ir darbininkės ten apsigyveno ir pasiliks gyventi. Virš 90% darbininkų jau turi savo namus. Pietų oras jiems patinka. Bet žemės ūkio darbininkai, kolchozninkai ir valstiečiai didžiumoj grįžta atgal į pirmesnes vietas, kaip tik jas išlaisvina iš po nacių.

Vien Uzbekų Sovietų Respublikoj pasiliko virš 2,000,000 karo pabėgėlių. Tokiu būdu Uralų Kalnų srityje, Sibire, Uzbekijoj, Kirgizijoj, Kazachijoj, Tadžikijoj ir kitose respublikose smarkiai padidėjo gyventojų skaičius. Tą paliudyja sekamas miestų paaugimas.

Magnitogorskas pirma karo turėjo 160,000 gyventojų, o dabar jau turi 240,000! Sverdlovskas turėjo 500,000 — dabar turi 750,000; Omskas turėjo 320,000 — dabar 520,000; Alma-Ata turėjo 180,000, o dabar — 400,000; Taškentas turėjo 700,000, o dabar — 850,000; Samarkandas turėjo 140,000, o dabar jau turi 160,000.

Argentina ir Vokietijos Monopolstų Įtaka Tenai

Argentina pastaruoju laiku buvo dažnai minima. Viena, Argentina šiandien atstovauja reakciją Amerikos kontinente. Kita, ji laikoma, kaip Vokietijos nacių priegląuda. Tad plačiau susipažinkime su Argentinos ir Vokietijos monopolistų santykiais.

Tikėsit, ar ne, bet vokiečiai kontroliuoja 200 korporacijų Argentinoj. Nors Argentinos valdžia pastaruoju laiku pagrumojo jiems, tačiau jie nei kiek nebijo. Jie tebėra viešpačiais tų korporacijų.

Tą iškėlė tūlas Luis Victor Sommi, German Capital in Argentine autorius. Ši knyga išėjo iš spaudos, tik šiomis dienomis.

Pasikalbėjime su reporteriais Montevidejuję, Urugvajuje, Sommi pareiškė:

"Aš apskaičiuoju, kad tiesioginiai ir netiesioginiai investmentai ir mažumos šėrai nevokiškuos užvedimuos siekia 1,800,000,000 pezų ($450,000,000), ir kad metinis pelnas siekia 150,000,000 pezų ($37,500,000).

"Vokiečių Elektros Trustas AEG — Siemens Schuckert — kontroliuoja 1,000,000,000 pezų ($250,000,000)."

Vokiečių trustai, Sommi dadėjo, veikia po ispaniška maska ir per švedų firmas.

Sommi yra Medžio Darbininkų Unijos narys ir išbuvo kalėjime nuo lapkričio mėnesio 1943 metų iki balandžio 1945 metų už prigulėjimą prie slaptos opozicijos Argentinoje. Kada buvo paleistas iš kalėjimo, jis buvo išsiųstas į Urugvajų.

Jis nurodo, kad labai tampriai kooperuoja ispanų ir vokiečių trustai, kurie veikia Argentinoj.

Dabar, kada Vokietija sąjungininkų rankose, Argentinoj vokiečių kapitalo dar daugiau. Tenai subėgo daug vokiečių industrialistų.

Pranešimai

Montreal, Que.

Pirmas Piknikas

Šį sekmadienį, birželio 24 d., Lietuvių Literatūros Draugija rengia pirmą PIKNIKĄ, visiems žinomoj per metų metus vietoj — Ville Lasalle, ant 8-tos Ave.

Kviečiame Montrealo ir apylinkės lietuvius-es atsilankyti.

Rengėjai

Toronto, Ont.

Svarbus Susirinkimas

Šiuomi pranešame, kad Darbo-Progresyvių Partijos lietuvių kliubo narių susirinkimas įvyks ketvirtadienį, birželio 21 dieną, 7 valandą vakaro, lietuvių salėj, 160 Claremont St.

Prašome būtinai dalyvauti, nes yra svarbių reikalų aptarimui. Taip pat bus diskusijos šių dienų klausimu.

Kurie turite paėmę aukų lapus, prašomi atnešti ant susirinkimo ir priduoti.

PADĖKOS ŽODIS

TORONTO. — Pas drg. Šimonius atsibuvo balius. Buvau pasirengus ir aš dalyvauti, bet ištiko mane nelaimė — susirgau, atsiguliau į ligoninę. Man labai gaila buvo, kad aš negalėjau dalyvauti kartu su visais, bet kada mane aplankė ligoninėje draugai ir įteikė man gražų bukietą gėlių, nuo dalyvavusių baliuje, aš jaučiuosi labai patenkinta ir daug sveikesnė, kad jūs-manęs nepamiršote, todel aš tariu visiems širdingai ačiū.

Mrs. Kuprėnas

LONDON. — Tass skelbia, kad Šveicarijos valdžia, leisdama Ispanijos fašistams ir "mėlynosios divizijos" nariams grįžti Ispanijon, suteikė talkos karo kriminalistams.

Tie ispanai kariavę prieš Sovietų Sąjungą buvo internuoti Šveicarijoj. Kaipo neutralė šalis, Šveicarija negalėjo juos leisti grįžti namo.

Didžiulis Toronto Lietuvių

PIKNIKAS

Sekmadienį, Birželio 24 Dieną

VILSON PARKE, WESTONE

Rengia Darbo - Progresyvių Partijos Lietuvių Kliubas

ŠOKIAMS GRIEŠ GERA MUZIKA

Taipgi Bus Įvairių Žaidimų ir Pajvairinimų

Visi Toronto ir Apylinkės Lietuviai Kviečiami Atsilankyti ir Praleisti Laiką ant Šviežio Oro.

Jeigu Oras Bus Negražus, Tai Piknikas Įvyks Sekantį Sekmadienį.

Rengėjai

MacLeod ir Salsberg Bus Geriausi Opozicionieriai

TORONTO. — Pulkininkas George Drew, Ontarijos premjeras, išėjo laimėtoju Ontarijos rinkimuose. Jis su savo konservativais sumušė visus opozicionierius. Žinoma, tas įvyko už tai, kad opozicionieriai buvo susiskaldę. Bet jo bėdos neužsibaigė.

Didžiausia George Drew bėda bus Darbo-Progresyvių Partijos atstovai — A. A. MacLeod ir J. B. Salsberg, nors jie sudaro mažiausią grupę tarp George Drew opozicionierių. Matote, liberalai turi 11, o CCF 5 atstovus. Tiesa, veikiausiai ir unijų atstovai palaikys MacLeodą ir Salsbergą. Tai bus šeši.

MacLeod ir Salsberg praneša, kad jie paskelbs karą konservativams, kurie mano turėti trumpą sesiją ir tik tam, kad priimti biudžetą. MacLeod ir Salsberg pareiškė, kad jie griežtai reikalaus, kad Ontarijos seimelis pravestų įstatymus visais bėgamais reikalais dar šioj sesijoj. Visų pirmiausiai, jie sako, turi būti pravestas bilius užtvirtinimui Toronto miesto planavimo biliaus. To neatlikus, Torontas negalės eiti pirmyn su namų statyba. O Torontui namų labai trūksta.

Kitu svarbiu klausimu yra Ontarijos Darbo Kodas.

Yra ir kitų svarbių klausimų. Kada seimelis buvo paleistas, Ontarija buvo palikta beveik be planų, kaip sutikti pokarinį perijodą. MacLeod ir Salsberg sako, kad jie reikalaus, kad Drew valdžia pradėtų rūpintis tais visais klausimais tuojaus.

Jie nemano vesti tą kovą tiktai dviese. Priešingai, jie sako, kad jie kreipsis į unijas ir visas Ontarijos žmonių organizacijas ir prašys padėti šioj kovoj.

Taigi, jeigu kam atrodo, kad du atstovai mažai ką reiškia, tas labai klysta. Šie du atstovai bus didelė opozicija konservativams ir jie turės su jais skaitytis. Ypatingai kada jie kalba apie mobilizavimą visų Ontarijos darbininkų.

Piknikas Galų Gale Įvyko

TORONTO. — Sūnų ir Dukterų Draugijos pirmos kuopos piknikas galų gale įvyko. Jis buvo du kartus atidėtas del blogo oro. Šiuo kartu oras irgi buvo nelabai koks, bet šiaip taip iškentė nelyję, nors dažnai laščiojo.

Nežiūrint to, kad oras buvo nei kiek nedrąsinantis, žmonių buvo gana daug. Atrodo, kad jų buvo keli šimtai.

Piknikai yra geriausia vieta susitikti su pažįstamais. Piknikę niekas nedraudžia kalbėtis ir juokauti. Tad visi būreliais sustoję ar susėdę išsikalbėjo apie viską.

Pikniko programa buvo taipgi įdomi, nors nedidžiausia. Šokiams griežė nuosavo draugijos muzika. Reikia pažymėti, kad tai labai gera muzika. Ji niekad nepavargsta. Parengimų komisija yra įsigijus visą eilę lietuviškų rekordų, tad galima pasakyti, kad muzika visapusiai gera. Ji gali griežti visokius šokius, angliškus, lietuviškus, lenkiškus ir t.t. Tik duok jai rekordus. Du nemaži garsiakalbiai, pagalba gero amplifajerio, išnešioja garsą po visą apylinkę.

Šis piknikas buvo Sūnų ir Dukterų Draugijos sukakčiai paminėti. Tiesa, oras daug pakenkė, bet jis buvo didelis, nors ne tiek įvairus, kaip rengėjai planavo.

Draugijos vardu kalbėjo drg. V. Jusaitis, vienas iš pirmųjų šios draugijos įkūrėjų. Jis nušvietė reikalingumą visiems prie draugijos prigulėti ir prie progos taipgi prisiminė apie Lietuvą. Draugas Jusaitis yra nuoširdus Lietuvos liaudies draugas, tad ir kalbėdamas raginо visus vieningai remti Lietuvą ir jos liaudį.

Teko pastebėti ir svečių iš Hamiltono ir kitų vietų.

Reporteris

JAPONŲ MOKSLININKAI NEKVIESTI MASKVON

MASKVA. — Sovietų Sąjungos Mokslininkai pasikvietė daugelio šalių mokslininkus į iškilmę minėjimo 220 metų nuo Mokslų Akademijos sukakties, bet Japonijos mokslininkai nepakviesti.

Iškilmėse dalyvauja apie 1,000 mokslininkų.

SAUGOKIT SVEIKATĄ

(Atkelta nuo 3 puslp.)

Pavyzdys iš Sovietų Sąjungos: Generolas Ivan D. Cherniakowsky buvo 36 metų amžiaus. Ne paprastas brigados generolas, bet pilnos armijos generolas, kurio vadovybėje armija išvijo vokiečius iš Minsko. Tokių generolų mūsų šalyje nėra. Anglijoje yra dar blogiau. Ten klikos užsiraukę, kad net baisu darosi, kaip žmogus pamisliji. Pav., Dr. Fleming, išradėjas misteriškos gydučlės Penicilliu, niekur negalėjo nei paskolinti, nei gauti $1,200 dėl užbaigimo savo eksperimento ant Penicillin. Pagaliau, per draugus jis gavo paramą iš Rockefellerio Instituto New Yorke dvyliką šimtų dolerių.

Šis vaistas sutaupina milijonus jaunų vyrų gyvasčių šiame pasauliniame kare ir po karo civilių žmonių gyvenimą pailgins ant kelių metų. Bet kokį sunkumą daktaras Fleming turėjo, pakol jis gavo pinigus. Kaip jis buvo visur siuntinėjamas nuo vieno pas kitą, kad jau buvo išėjęs iš kantrybės ir norėjo apleisti savo darbą.

Tokių atsitikimų yra tūkstančiai mūsų šalyje ir visur kitur.

Sovietų Sąjungoje mokslo darbai tvarkomi kitokioje formoj. Todėl mūsų mokslininkai dalinai atsilikę. Tai yra paslaptis visų karo laimėjimų ir galybės Sovietų Sąjungos armijos.

Sūnų ir Dukterų KLSPD 6-ta Kuopa Rengia

Pikniką

SEKMADIENĮ, BIRŽ. 24

Delhi, Ont.
Ant Stradomskio Farmos

Šokiai Ant Platformos Prie Geros Muzikos

Bus ir kitų pajvairinimų. Kviečiame visus tabako augintojus, Hamilto, Toronto ir apylinkės lietuvius atsilankyti. Atsilankę būsite patenkinti ir smagiai praleisite laiką ant šviežio oro.

Rengėjai

Didžiulis Trijų Organizacijų

Pergalės Piknikas

Sekmadienį, Liepos 1 Dieną

LITTLE RIVER PARKE
WINDSORE

Rengia Lietuvių Literatūros Draugijos 21 Kuopa, Rusų Federacija ir Karpatorusų Organizacija Piknike Bus Gerų Kalbėtojų. Bus iš Ottawos Sovietų Atstovybės P. G. Gusarovas, Parlamento Narys Paul Martin, Windsoro Miesto Majoras Reaume ir Kiti.

Taipgi Bus Koncertinės Programos
Šokiams Grieš Gera Muzika

Windsoro ir Apylinkių Lietuviai Kviečiami Dalyvauti Pikniko Pelnas Bus Padalintas Tarp Trijų Organizacijų.

Kelrodis: automobiliais važiuoti Vyandatte Street East iki Louzon Rd., o nuo Louzon Rd. bus nurodytas kelias į pikniką. Busai pradės važti į pikniką nuo 1 valandos po pietų nuo rusų bažnyčios, 1094 Drouillard Rd.

Pikniko Komitetas

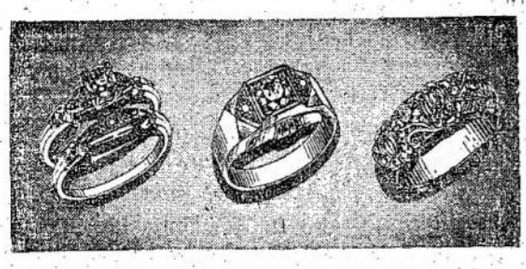

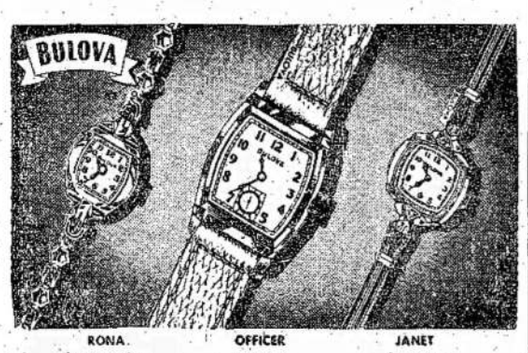

Mason Credit Jewellers

520 QUEEN St. W. — Tel. WA. 1493 — TORONTO, ONT.

Tel.: VA. 5370

Harry R. Ranks Company

GRABORIUS

Patarnauju mieste ir apylinkėse be ekstra mokesčio, įskaitant Hamilton ir Whitby

Laidotuvės net $55.00 pigumo

455-457 QUEEN ST. W. TORONTO

Paieškojimas

Paieškau Juozo Magenio. Nekurį laiką gyveno Montreale, o vėliau Timminse, Ont. Iš Lietuvos paeina iš Rokiužių kaimo, Paneterių valsčiaus. Prašau atsišaukti arba kas apie jį žinot pranešti.

Kazys Pavilionis
R. R. 2,
P. O. Tottenham, Ont.

Paieškau savo draugo Juozo Pirmino, gyvenančio Kanados vakaruose. Prašau draugo atsiliepti, parašant man laišką.

S. Linkaitis
109 Cedar St.,
Sudbury, Ont.

J. LUNSKY

AKIŲ SPECIALISTAS

Egzaminuoja akis, ištiria akių nervus, nuo kurių pareina nervuotumas ir galvos skaudėjimas. Pritaiko akinius.

470 College W., Toronto
Telefonas: RA. 8924

NUSIPIRKITE SAU NAMUS

VERDUNE, N. D. G., AR MONTREALE

Parduodame visokios rūšies namus (duplex, 2-jų flatų, 3-jų flatų, 4-rų flatų ir t. t.)

— ARBA —

Jei norite parduoti savo namus, mes už jus parduosime. Paveskite mums jūsų pardavimo problemas.

Galite rašyti, telefonuoti ar asmeniškai atsilankyti. Mes esame properčių ekspertai.

Verdun Realties Co. Inc.

4843 VERDUN AVE., VERDUN. Tel. YOrk 3264

VICTOR L. TRUDEAU, Manager

Vakarais po 9 val. arba sekmadieniais, telefonuokite Mr. I. CLAUDE Fitz. 6233

Mary Lee Flower Shop

GRAŽIOS ŠVIEŽIOS ROŽĖS $2.00, $3.00 ir $4.00 UŽ TUZINĄ

GRAŽIAI SUDARYTI BUKETAI DEL MOTERŲ 50 C. IR DAUGIAU

PRISTATYMAS VELTUI

1259 Bleury St. — Tel. HArbour 3473

Montreal, Que.

Įsigykit Savo Namus

PARSIDUODA ĮVAIRŪS NAMAI SU GEROMIS ĮEIGOMIS

2 flatų duplex, nauji, nuo $6,800 aukštyn
3 flatų nuo $6,800 aukštyn
4 flatų duplex nuo $9,800 iki $15,000.

Rašykite, telefonuokite arba atsilankykite asmeniškai
Mes esame properčių ekspertai

REED'S RENTING SERVICE REG'D

4834 VERDUN AVE., VERDUN

Tel. YOrk 5558; sekmadieniais ir vakarais po 8.30: YOrk 4449

Mr. R. Bennett, Manager.

Tel. PL. 9659 Gyv. DO. 5947

Advokatas

J. M. Rosenfeldas

Kalba Lietuviškai

Atlieku visus teisinių patarnavimus, darau palikimo testamentus, įgaliojimus, morgičius ir kt.

20 St. James St E. Kamb 26
MONTREAL, QUE.

Tel. HA. 8477

Dr. J. O. Villeneuve

Venerinių Ligų Specialistas

Gydo siphilį, gonoreą ir tikrina kraują.

Ofiso valandos: 1 iki 9 v.v.

1107 ST. DENIS STREET
MONTREAL, QUE.
Netoli Dorchester St.

Tel.: Ofiso — FR 9265 Namų — AM 9334

Valandos: 2 — 5 p.p., 7 — 9 v.v. ir sulig susitarimo

Dr. E. Andrukaitis

LIETUVIS GYDYTOJAS

Buvęs Kanados Karo Laivyno Chirurgas

2552 ROUEN ST. — MONTREAL, QUE.
(Ant Frontenac Kampo)

Tel.: BElairs 2200.

Valandos: 4—5 po piet, 7—8 vak. ir sulig susitarimo, išskiriant šeštadienius ir sekmadienius.

Daktaras Rabinovičius

Chirurgas Specialistas

Turiu savo ligoninę, egzaminuoju ir gydau įvairias ligas. Darau visokias operacijas ir peršvietimus (X - Rayai). Vytauto Klubo ir M.L.S. ir D.P.D. nariams papiginta kaina.

4351 ESPLANADE AVE., MONTREAL, QUE.

Tel.: LA. 4441

Daktaras H. Rosenfeld'as

Oficialus M.L.S.D.P.D. ir D.L.K.V.N.P.D. Gydytojas

KALBA LIETUVIŠKAI

Valandos: 2—4 val po piet, 7—8 val. vak. ir sulyg susitarimo

4539 PARK AVE. MONTREAL, QUE.

Dr. Roman Pniewski

Daugelį Metų Praktikavęs Didelėse Ligoninėse ir Klinikose Europoje ir Amerikoje

Specialistas Venerinių Ligų ir Akušerijos

3537 PARK AVE. Tel. HA. 7623 MONTREAL

Valandos Nuo 3 iki 9 Val. Po Pietų